

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὁγδoος

Συνδρομὴ ἰτησία : Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἰτησίαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως : Ὁδὸς Σταδίου, 6.

28 Ὀκτωβρίου 1879

Σφραγὶς τῆς ΙΟΝΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Τὸ πρωτότυπον τῆς ἀνωτέρω σφραγίδος εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ ἐν Κερκύρᾳ πεπαιδευμένου δικαστοῦ κ. Μ. Ἰδρωμένου, τῇ εὐμενείᾳ φροντίζοντι τοῦ ὁποίου ἀπεστάλη ἡμῖν πιστὸν ἀντίγραφον, φιλοπονηθὲν ὑπὸ δεξιῶς Κερκυραίου ἱγνογράφου. Ἀπὸ τοῦ 1820 ἡ Ἰόνιος Βουλὴ, προτάσει τοῦ προστάτου βασιλέως Γεωργίου Δ', ἀνηγόρευσεν ἄρχοντα τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας τὸν ἀείμνηστον Φριδερίχον Γυῖλφορδ, οὗ τινος ὁ ἐνθουσιώδης φιλελληνισμὸς καὶ αἱ γενναῖαι χρηματικαὶ προσφοραὶ ἴσχυσαν νὰ καταβάλωσι τὰς παντοειδῆς δυσχερείας καὶ τὰς πολλαπλὰς ἀνάγκας τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας. Ὁ κόμης Γυῖλφορδ ἐπεθύμει τὸ πρῶτον νὰ ἰδρῇ τὸ ἀνώτερον τοῦτο ἐκπαιδευτήριον ἐν τῇ κλασικῇ καὶ μνηρεὶ νήσῳ τῆς Ἰθάκης, ἀργότερον ὅμως προτιμήθη ἡ Κέρκυρα.

Τῇ 7[19] Μαΐου 1823 τὸ ἰόνιον κοινοβούλιον ἐξήνεγκε τέλος μετὰ πολλοὺς δισταγμοὺς τὸ περὶ συστάσεως αὐτῆς ψήφισμα, ὅρισαν τὴν δαπάνην τοῦ α' ἔτους εἰς τάλληρα 10,000, ἀλλ' ὑπερβᾶσαν τὰς 16,000 ταλλήρων μέχρι τοῦ 1827. Τῇ 17[29] Μαΐου 1824 ἐτετέλεθη ἡ ἐπίσημος ἐορτὴ τῆς καθιδρύσεως, ἥς περιγραφὴν δημοσιεύομεν κατωτέρω, ἐρανισθέντες ταύτην ἐξ ἀξιολόγου διατριβῆς τοῦ κ. Α. Μ. Ἰδρωμένου «Περὶ τῆς ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ τῆς εἰς τοὺς Ἑνετοὺς ὑποταγῆς μέχρι τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ἀποκαταστάσεως», καταχωρηθείσης ἐν τῷ «Ἀττικῷ Ἡμερολογίῳ» τοῦ ἔτους 1873.

Ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία, ἥς καθηγηταὶ διετέλεσαν ὁ Χριστόφ. Φιλητᾶς, ὁ Κ. Ἀσώπιος, ὁ Κ. Σακελλαρόπουλος, ὁ Θ. Φαρμακίδης, ὁ Ν. Βάμβας καὶ ἄλλοι κλεινοὶ διδάσκαλοι, ἰδρυθεῖσα κατὰ τοὺς δουλικούς χρόνους, ἐχρησίμευσεν θαυμασίως ὅπως ἐκ τῆς πανταχόθεν συρρέουσας εἰς αὐτὴν πρὸς μάθησιν ἑλληνικῆς νεολαίας πλείστους ὅσους παρασκευάζει εἰς τὴν δικαστικὴν καὶ διοικητικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὰς ἄλλας ἀνάγκας τῆς πα-

ΤΟΜΟΣ Η' — 1879.

τρίδος, ἅμα ἀνεξαρτήτου αὐτῆς καταστάσεως, θαυσιώδ' ἐν Ἑπτανήσῳ διέχυσεν τὰ φῶτα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν γραμμάτων.

Μετὰ τὴν ἑνωσιν τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐν ἔτει 1864, κατηργήθη ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία.

Σ. τ. Δ.

Ἑορτὴ τῆς καθιδρύσεως τῆς

ΙΟΝΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Τῇ 17 Μαΐου 1824 ἐτετέλεθη ἡ ἐορτὴ τῆς καθιδρύσεως τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας.

ὑπὸ αἰσθηματος βαθυτάτης εὐλαβείας καταλαμβανόμεθα, νοερῶς παριστάμενοι εἰς τὴν ἐπισημοτάτην ἐκείνην τελετήν, ἥτις ἐσήμανε τὴν ἐπιστροφὴν τῶν μουσῶν εἰς τὰς ἀρχαίας ἐστίας καὶ τῶν γραμμάτων τὴν ἀναγέννησιν ἐν Ἑλλάδι.

Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ ἐν τῷ παλαιῷ φρουρίῳ παλατίου, ἐν Κερκύρᾳ, ἔνθα εἶχον συνελθαι ἀπὸ πρωτὰς ἅπαντες οἱ ἐν τέλει καὶ οἱ πρόκριτοι τῶν πολιτῶν, προπορευομένων τριῶν ῥαβδούχων, ὧν ὁ πρῶτος εἶχεν ἐπὶ τῆς ῥάβδου χρυσότευκτον γλαῦκα, σύμβολον τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, εἰσέρχονται οἱ καθηγηταὶ τῶν τριῶν σχολῶν, καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ ἄρχων τῆς Ἀκαδημίας, οὗς ἀρχαιοπρεπῶς περιβέβλημένους ὑπεδέξατο ἐνθουσιῶν τὸ παρεστὼς πλῆθος. Ἐκ τῶν σεμνῶν λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος, ὁ ἀριστοτέχνης Παῦλος ὁ Προσαλέντης, εἶχε παραγγελίᾳ τοῦ Γυῖλφορδου διαγράψει τὸ σχέδιον τοῦ ἱματισμοῦ, συνισταμένου ἐκ χιτωνίσκου καὶ χλαμύδος, πεδίλων ἐρυθρῶν καὶ στεφάνου, καὶ τὸ χρῶμα διαφέροντος κατὰ τὰς σχολάς, τῶν μὲν τῆς νομικῆς καθηγητῶν καὶ τοῦ ἄρχοντος ἐχόντων ἰοειδῆ πτὴν χλαμύδα, τῶν δὲ τῆς ἱατρικῆς ξανθὴν, καὶ κυανὴν τῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς. Τὴν ἀκαδημαϊκὴν σύγκλητον συγκροτήσαντων τοῦ ἄρχοντος καὶ τῶν ἤδη πανεπιστημιακὸν δῖπλωμα ἐχόντων Ἀθανασίου Πολίτου καὶ Χριστοφόρου Φιλητᾶ, εἰσῆλθονσαν διαδοχικῶς ὑπὸ τοῦ κοσμητοῦ καὶ ἐστεφανώθησαν ἐπὶ θεολογία μὲν ὁ αἰδ. Ἀνδρέας Ἰδρωμένος καὶ Θεόκλητος Φαρμακίδης, ἐπὶ νομικῇ δὲ ὁ Σκῶτος Φραγ. Βελφουρ, καὶ ἐπὶ φιλοσοφίᾳ ὁ Ἰωάν. Καρνανδηνός, ὁ Κ. Ἀσώπιος, ὁ Ν. Πίγκολης, ὁ Ἰάκ.

1. Καὶ οἱ φοιτηταὶ τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας κληθέντες Φιλόλογοι ἔφερον στολὴν ἐκ χιτωνίσκου, χλαμύδος κυανοχρόου καὶ πετάσου ἀρχαίου σχήματος.

Λουσιανός και ο Γεώργιος Ιωαννίδης. Μεθ' δὲ οὗτος οὗτος ὁ Χ. Φιλιππῆς ἀπήγγειλε λόγον, ἐν ᾧ ἐξήρε τὸ αἶσιον τῆς ἡμέρας μετὰ τοσούτων αἰώνων περιπετείαις καὶ ἐθνικὰ δυστυχήματα. Ἐπευφήμησεν ἡ δολιχὴ γυμνασία, καὶ τῇ προσκλήσει τοῦ ἀρχόντος οἱ πάντες μετέβησαν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν, ἐνθα δοξολογίας γενομένης ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κλήρου ὁ Σ. μητροπολίτης Κερκύρας Μακάριος ἀπήγγειλε τὴν ἐπομένην εὐχὴν καὶ ὑπόλογεσε τὴν ἰδρυσιν τῆς ἰονίου Ἀκαδημίας: «Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν Σολομῶντα διδάξας, ὁ φωτίσας τοὺς ἁγίους σου μαθητάς καὶ ἐξ ἀλίων θεολόγους αὐτοὺς καὶ κήρυκας τῶν μεγαλειῶν σου ἀναδείξας, Θεὸς τοῦ παντός, ἐπίδωκε ἐπὶ τὰς ἱερασίας ἡμῶν τῶν ταπεινῶν δούλων σου, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν δεομένων τῆς σῆς ἀγαθότητος ὑπὲρ τοῦ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος σου συσταθέντος Πανεπιστημίου, πρὸς φωτισμὸν παντός τοῦ λαοῦ σου, καὶ διαφυλάξον αὐτὸ στερεόν, ἀκλόνητον καὶ ὑπεράνω πάσης ἀντικειμένης ἐπιτηρείας. Κραταίωσον τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα ἡμῶν προστάτην, τὸν ἀείποτε ἐπαγρυπνοῦντα ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως καὶ παντοιοτρόπου εὐτυχίας τοῦ κράτους τούτου... Ἀπόδος τὴν εὐλογίαν σου καὶ τὰς ἀμοιβὰς τῷ ἐντιμοτάτῳ ἀρχοντι καὶ διιθυντῇ τοῦ Πανεπιστημίου τούτου, κόμμητι Φριδερ. Γυλφόρδω, τῷ ἀπείρους κατατρίψαντι πόρους ἐπὶ τῇ συστάσει τούτου πρὸς βελτίωσιν καὶ φωτισμὸν τῶν κατοίκων τοῦ κράτους τούτου. Δὸς πνεῦμα σοφίας πᾶσι τοῖς διδασκάλοις, καὶ φώτισον διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου σου πνεύματος τὸν νοῦν πάντων τῶν μαθητῶν, ὅπως φωτισθέντες δοξάσωσι τὸ πανάγιον ὄνομά σου. Σὺ γὰρ ἡ πηγὴ πάσης σοφίας, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

Μετὰ μεσημβρίαν ἐν αἰθούσῃ λαμπρῶς κεκοσμημένῃ παρετίθετο τράπεζα εἰς πλείονας ἢ ἑκατὸν κεκλημένους· προπιόντος τοῦ ἀρχόντος ὑπὲρ τοῦ προστάτου βασιλέως καὶ τοῦ προστατευομένου ἰονίου κράτους, ὁ Α. Μ. Ἀρμοστής Σίρ Φριδερ. Ἀδαμ. ἔκαμε πρόποσιν ὑπὲρ μακροβιότητος τοῦ ἀρχόντος καὶ παγιώσεως τῆς ἰονίου Ἀκαδημίας, ἐνθουσιωδῶς τῶν συνδιαιτυμῶν ἐπευφημοῦντων. Ἡ χαρὰ ἡ πληροῦσα τὴν καρδίαν τοῦ Γυλφόρδου ἐξεδηλοῦτο εἰς πάντα λόγον ἐξερχόμενον τῶν χειλέων του, καὶ ἀπερίγραπτος ἀληθῶς ἦν ἡ κοινὴ ἀγαλλίασις ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ τῆς Ἀκαδημίας συστάσει.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

Φίλτατε,

Ποῦ λοιπὸν ἐμείναμεν εἰς τὴν τελευταίαν ἐπιστολήν μου; Ἀ! ναί. Ἐγὼ μὲν ἔμεινα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, τρωγαλίζων τὸν ξηρὸν ἄρτον τοῦ Βόρμς, καὶ κορεννύμενος ἐκ τῆς ἐξαισίας.

1. Ἰδὲ σελ. 658.

Θεὸς τῶν Παραρρήνιων, οἱ δὲ συμπλῶται μου ἔμειναν εὐωχούμενοι εἰς τοῦ πλοίου τὰ κοῖλα, ὅθεν ἀνέβαινον πρὸς ἐμὲ τῶν ἐρώντων οἱ ψιθυροί, τῶν παροψίδων καὶ ποτηρίων ἡ μουσικὴ καὶ τῶν ὄψων ἡ κνίσσα. Τότε κατὰ πρῶτον ἔλαβον τὴν πείραν ὅτι καὶ ὁ στόμαχος ἔχει φθόνον.

Εἶχον δ' ἀρχίσει ἐκπληττόμενος ὅτι, ἐν ᾧ τὰ πάντα ἐν τῷ κόσμῳ ἔχουσι τέλος, τὸ ἐρεθιστικὸν μόνον ἐκεῖνο συμπόσιον ἦτον ἀτελεύτητον, ὅτε ἤκουσα τρυγμὸν καθεδρῶν μετακινουμένων, καὶ πρώτη ἐφάνη ἀναδύουσα ἐκ τῆς ἀναβάθρας ἡ Βέρθα.

— Ἡ Λωρελάυ! ἀνεφώνησεν ἄμα ἐπάτησε τὸ κατάστρωμα.

— Ἡ Λωρελάυ; εἶπεν ἐρωτηματικῶς συγχρόνως καὶ θαυμαστικῶς ὁ σύζυγός της, ἀκολουθῶν αὐτὴν κατὰ πόδας.

Καὶ πάντες οἱ δαιτυμόνες τοῦ μεγάλου γεύματος ἐξώρμων ἀλληλοδιαδόχως, καὶ οὐδεὶς ἔθετε τὸν πόδα εἰς τὸ κατάστρωμα χωρὶς νὰ προσφέρῃ τὰς λέξεις: Ἡ Λωρελάυ.

Πλησιάζας δὲ καὶ ἐμὲ ὁ φιλόλογος, «Λωρελάυ» μοι εἶπε κινῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐγὼ, ἵνα μὴ καταγελασθῶ ἐπ' ἀγνοίᾳ, «Λωρελάυ» ἀπῆντησα μηχανικῶς, καὶ ὑποπτεύων ὅτι ἦτον ὑποχρεωτικὴ τις εὐχὴ μετὰ τὴν ἐστίασιν, ἦν ὅμως ἄλλοτε δὲν εἶχον ἀκούσει. Ἀλλ' ἀμέσως εἶδον ὅτι ἠπατώμην, διότι πάντες, εἴτε ἐγνωρίζοντο εἴτε μὴ, ἐδίδον ἀλλήλοις τὰς χεῖρας, ἐπιφωνοῦντες τὸ εἰθιμικόν: «Γεῦμα», ὅπερ δηλοῖ εἰς τὴν λακωνικὴν γλῶσσαν τῶν κερκεσμένων: «Ὁ Θεὸς δοίη ὑμῖν αἶσιον καὶ ὑγιὲς τὸ γεῦμα!» Ἐπομένως, θεὸς κατὰ μέρος τὴν φυσικὴν μου δειλίαν, τὴν κυρίαν Βέρθαν, ἥτις καὶ αὐτὴ μὲ προσεφώνησε διὰ τοῦ μυστηριώδους «Λωρελάυ», ἐτόλμησα ἰδιαιτέρως νὰ παρακαλέσω νὰ μοι εἰπῇ τί σημαίνει ἡ λέξις.

— Τὸ ἀγνοεῖτε! εἶπεν ἐκπεπληγμένη. Ἀ! λητμονῶ ὅτι δὲν εἴσθε Γερμανός. Βλέπετε πρὸς τὰ δεξιὰ τὸν τραχὺν βράχον, αὐτὸν ὅστις βυθίζει τοὺς πόδας του εἰς τὸν ποταμόν. Ἐκεῖ ἐπάνω διητᾶτο ἡ Λωρελάυ, νύμφη θαυμαστῆς ωραιότητος, ἔχουσα γλαυκοὺς καὶ διαυγεῖς τοὺς ὀφθαλμούς ὡς τὸ κύμα τοῦ Ῥήνου, χρυσοῦν τὴν ἠπλωμένην κόμην ὡς τοὺς ὀρίμους ἀστράχεις τῶν πέριξ ἀγρῶν, τὴν φωνὴν μελωδικὴν ὡς τῶν ἀηδόνων αἰτίνες ψάλλουσιν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ... — ὦ! τὴν γνωρίζω! διέκοψα μετ' ἀπερισκέπτου ἐνθουσιασμοῦ.

— Τὴν γνωρίζετε λέγετε! εἶπεν ἐκπληττομένη ἡ Βέρθα.

Καὶ εὐτυχῶς ὅτι τὸ εἶπε, διότι μ' ἐκώλυσε νὰ ἐκστομίσω ἀπρεπῆ ἀνοησίαν ἣν εἶχον εἰς τὸ ἄκρον τῶν χειλέων, καὶ ἣν δὲν ἤξεύρω ἂν δὲν εἶχον ἤδη προδώσει οἱ ἐπὶ τῆς ὀμιλοῦσης στηριζόμενοι ὀφθαλμοί μου, — καὶ ταῦτα ἐμπρὸς τοῦ φιλόλογου. Συνελθὼν ἐπομένως ἀπῆντησα.

— Τὴν γνωρίζω βεβαίως· εἶναι ἡ ἡμετέρα, τοῦ Ὀμήρου ἡμῶν ἡ Σειρήν.

— Ὁρθότατα, ἀπεκρίθη ἡ Βέρθα, διότι καὶ ἡ Λωρελάυ, ὁσάκις πλοῖον προσέπλεεν, ἐψάλλε τὰ γλυκύτερα ᾄσματα της, εἴλκυε ναύτας καὶ πηδαλιούχους, τὸ πλοῖον προσεχράσσον εἰς τὸν βράχον κατεποντιζέτο, καὶ οἱ πλέοντες ἐγίνοντο θύμᾳ της.

— Πῶς ἤλλαξαν οἱ καιροί! ἐτόλμησα νὰ ἐκφωνήσω. Τώρα ὁ βράχος ἐκεῖνος εἶναι ἔρημος καὶ ἀκίνδυνος, καὶ δὲ Σειρήνες, αὐταὶ πλέουσιν ἐπὶ τῶν ἀτμοκινήτων.

— Ἀληθῶς, διέκοψεν ὁ φιλόλογος, φρονῶν ἴσως ἀναγκάσει νὰ δώσῃ ἐμβριθεστέραν στροφήν εἰς τὸν διάλογον, ὁ μῦθος τῆς Λωρελάυ ἐστὶν οὐδεὶς ἕτερος ἢ ὁ Ὀμηρικὸς τῶν Σειρήνων, καὶ ὁ βράχος οὗτος εἶναι πολὺ τιμὸν μνημεῖον ἀρχαιοτάτης ἐπενεργείας τοῦ μακρὰν ἀκτινοβολοῦντος Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ τῆς ἐν νυκτὶ βαρβαρότητος βεβουλημένης Γερμανίας κατὰ χρόνους οὓς δὲν γνωρίζει ἡ ἱστορία.

Ἐν τούτοις διάφοροι ἐκ τῶν γνωρίμων τοῦ φιλόλογου εἶχον συσπειρωθῇ περὶ ἡμᾶς, καὶ, μετὰ τὰς ἀναγκαίας ἀντιπαρουσιάσεις, μετεἶχον τῆς συνδιαλέξεως, διότι «ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο», ἐθεώρουν ἀναγκάσει εἰς τὴν χώνευσιν ν' ἀμβλύνωσι τὴν ὀξύτητα τῶν τρυφερῶν αἰσθημάτων διὰ τινων σπουδαιολογιῶν. Ἐν αὐτοῖς δ' ἦτο καὶ τις πρεσβύτης, οὐχὶ νεόγαμος οὗτος, μυστικοσύμβουλος δὲ δὲν ἤξεύρω τίνας, ἢ μᾶλλον οὐδενός, διότι οὗτος ἐστὶ συνηθέστατος κενὸς τίτλος ἐν Γερμανίᾳ. Οὗτος δὲ, ἀπαντῶν εἰς τὸν φιλόλογον,

— Εἰς τοσαύτην ἀρχαιότητα, εἶπε, δὲν νομίζω ὅτι πρέπει ν' ἀναγάγωμεν τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τῶν χωρῶν τούτων. Οἱ Ῥωμαῖοι, ὧν μεγάλη λεωφόρος ἦτον ὁ Ῥήνος, ἐρρίψαν ἐνταῦθα σπέρματα ἑλληνικῶν μύθων, ὧν τινα ἐρρίψωσαν καὶ ἐβλάστησαν. Καὶ πολλῶν τῶν μύθων τούτων πολὺ μακροτέρα δύναται νὰ καταδειχθῇ ἡ ὁδοποιρία, ἐκ τῆς ἐνδοτάτης Ἀσίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐκεῖθεν μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν λεγεῶνων εἰς τὴν ἀγρίαν Εὐρώπην.

— Ἐξαίρω τὰς Σειρήνας, εἶπεν ἡ Βέρθα. Τόσον χαριέντα μῦθον δικαιολογεῖ μόνον ἡ ωραιότης τῶν Ἑλληνικῶν νήσων. Μετεφύτευθη δὲ καὶ εἰς τὸν Ῥήνον, διότι αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει χώρα ἐφ' ἧμῖν, ἔχουσα τοὺς γραφικοὺς τούτους λόφους μετὰ τῶν ἀμυγνῶν αὐτῶν ἐρειπίων.

— Προσέξατε, Κυρία, εἶπεν ὁ μυστικοσύμβουλος. Ἐχετε Ἑλλήνα ὅστις σὰς ἀκούει. Ἐμπρὸς τοῦ μὴ ὀμιλεῖτε περὶ ἐρειπίων. Ὁ κύριος οὗτος, ἀναπολὼν τὰ ἐρείπια τῆς Ἑλλάδος, πρέπει νὰ μᾶς οἰκτείρῃ ὅταν ἀκούῃ ν' ἀναφέρωμεν τὰ ἡμέτερα.

— ὦ! παντάπασιν! ἐνόμισα φιλόφροσύνης καθῆκον νὰ ὑπολάβω.

— Ναί, ναί, μοι ἀντέταξεν ὁ ζωηρὸς γέρον. Ἦμην εἰς τὴν Ἑλλάδα, προσεκύνησα τὸν Παρθενῶνα καὶ τὰ Προπύλαια, περιηγήθην τὴν Πελοπόννησον.

Καὶ πρὸς τὴν Βέρθαν ἀποταθεὶς,

— Βεβαίως γνωρίζετε, Κυρία, τῇ εἴπῃ, γυναικας αἰτίνες ἐξαισίας ὁραιότητος οὔσαι ἐπὶ νεότητος, διατηροῦσι μέχρι βαθύος γήρως πᾶσαν τὴν ἀρμονίαν τῶν χαρακτήρων, τὴν ἐρασιμότητα τοῦ ρειδιᾶματος, ἀντικαταστήσασαι τὴν χροσὴν κόμην δι' ἄργυρας, τὴν χάριν διὰ μεγαλοπρεπείας, τὴν νεανικὴν φαιδρότητα διὰ συμπαθοῦς μελαγχολίας, σέβας ἐπιβαλλούσης. Τὸ βλέμμα τῶν δὲν ὀμιλεῖ πλέον περὶ ἔρωτος, ἀλλὰ περὶ ἀθανασίας. Τοιαῦτα τὰ ἐξαισία τῆς Ἑλλάδος ἐρείπια, περὶ ὧν, ὅτε τις ἄπαξ τὰ ἰδῇ, ὀνειροπολεῖ δι' ὅλης τοῦ τῆς ζωῆς.

— Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐδικὰ μας... ἠθέλησε νὰ εἰπῇ ἡ Βέρθα.

— Τὰ ἐδικὰ μας; διέκοψεν ὁ μυστικοσύμβουλος. Ἄν ποτε ἀπηντήσατε παρηκμακότα, κατεσκληκότα ἐσχατόγηρον, οὐ κατέρρευσαν ὀδόντες καὶ κόμη, ἐξ ἐκείνων οὓς οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάται θὰ ἐρρίπτον εἰς τὸν Κεάδαν, τοιαῦτα εἰσὶ τὰ ἐδικὰ μας ἐρείπια, πλίνθοι πηλόχτιστοι, ἃς σκορπίζει τοῦ διαβάτου ὁ πούς, ἐν ᾧ τὰ ἐκ στίλβοντος μαρμάρου λελαξευμένα τῆς Ἑλλάδος ἐκεῖνα ἀψηφοῦσι τοὺς αἰῶνας, καὶ μόλις κατίσχυσεν αὐτῶν ἡνωμένη τῶν σεισμῶν καὶ τῶν βαρβάρων ἡ βία.

— Ἀλλὰ, ὑπέλαβον ἐγὼ, ἀνάνδρον νομίσας ν' ἀφίσω ἐκ πατριωτισμοῦ τὴν Βέρθαν νὰ ὑποστῇ παντελῇ ἥτταν, καὶ τὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν ταῦτα, οἷα δὴ ποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ πρώτη οἰκοδομὴ τῶν, στέφουσι γραφικώτατα τούτους τοὺς λόφους καὶ συμπληροῦσι τῆς φύσεως τὸ καλλιτέχνον διάγραμμα, πρὸς τὸν χαρακτήρα αὐτῆς συνάδοντα. Καὶ εἰς τὴν φαντασίαν δ' ἐξεγείρουσιν εἰκόνας παρελθόντων καιρῶν, ὅτε οἱ ἄτρομοι ἱππῶται εἶχον τὰ φρούρια ταῦτα φωλεὰς τῶν, ἐκεῖθεν ἐπισκοποῦντες τοῦ Ῥήνου τὸν ροῦν.

— Καὶ λεηλατοῦντες τοὺς διαπλέοντας, διέκοψεν ὁ ἀνηλεὲς φιλέλληνας, καὶ πρὸς ἀλλήλους μαχόμενοι διὰ τὴν διανομήν τῶν λαφύρων. Προτιμῶ τοὺς ἥρωας τῆς παναρχαίου σας ἐποχῆς, τοὺς εὐγενεῶς συνάμα καὶ ποιητικῶς μαχομένους κατὰ θηρίων καὶ κατὰ κακούργων. Ὅτι ὅμως τὰ λείψανα ταῦτα ἀρχαιοτέρων καιρῶν, ὧν τὴν σχετικὴν καλλονὴν ἐν τῇ σκηνογραφίᾳ δὲν προτιθεμαι ν' ἀρνηθῶ, συνάδουσιν ἀποκλειστικῶς πρὸς αὐτῆς τὸν χαρακτήρα, τοῦτο μ' ἐπιτρέπετε νὰ μὴ τὸ δεχθῶ τοσοῦτον ἀπολύτως. Δὲν ἤξεύρω ἂν, πρὶν καταβῶμεν εἰς τὴν τράπεζαν (δὲν ἤξευρε πόσον δίκαιον εἶχε μεταχειρίζομενος τὸ πρῶτον πρόσωπον), παρεκτρήσατε περὶ τὸ Βίγγεν, ἀριστερώς, εἰς τὴν ὀφρὺν τῶν λόφων τε-

τράστulon ναΐσκον Ἑλληνικόν, κόσμημα, ἐννοεῖται, ἐσχάτως ἀναγερόν, καὶ ἄλλο ῥυθμοῦ δμοίου ὀλίγον ἐνδοτέρω, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς. Ἄν τὰ εἶδετε, δὲν σὰς ἐφάνησαν βεβαίως παραβλάπτοντα τὴν σκηνογραφίαν.

Παραβλάπτοντα! Μετὰ πόσης χαρᾶς ἤκουσα τὰς λέξεις ταύτας τοῦ ἐνθουσιώδους συνοδοιπόρου μου! Διότι τὰ εἶχον ἰδεῖν, καὶ ἡ θεὰ των μὲ εἶχε συγκινήσει, καὶ μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἐβλεπον τὸν Ἑλικῶνα ἐμπρὸς μου, ὅτι αἱ Μοῦσαι κατῴκουν ἐκεῖ, ὅτι ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Μενάλκας κατῴκουν τὰ δάση των, καὶ θεωρία ὅτι ἐμελλεν ἐν αὐλοῖς καὶ κιθάραις νὰ προκύβῃ ἐκ των κοιλάδων των.

— Διακαῇ ἐπιθυμίαν ἔχω, εἶπεν ἡ Βέρθα, νὰ ἰδῶ τὰ θαυμάσια τῆς Ἑλλάδος λείψανα, καὶ τὸ στάδιον ἡμῶν ἐλπίζω μίαν ἡμέραν ἐκεῖ νὰ μᾶς φέρῃ. Ἐχω σχεδὸν καὶ τὴν ὑπόσχεσιν τούτου.

Καὶ τὸ βλέμμα της ἐστράφη ἐρωτηματικὸν πρὸς τὸν νέον της σύζυγον, ὅστις διὰ μειδιῶντος ἔδωκε τὴν ἐπικύρωσιν.

— Ἀλλὰ, ἐξηκολούθησε, δὲν δύναμαι ν' ἀρνηθῶ τὸν θαυμασμόν μου καὶ εἰς ταῦτα ἃ παρερχόμεθα. Ἰδέτε τοῦτο ἐκεῖ. Ἡ συνεχὴς σειρὰ τῶν ὀχυρῶν ἀψίδων του δὲν φαίνεται ὡς ἐντεχνον περίπτον συμπληροῦν τὸ μαλακὸν τοῦ λόφου διάγραμμα; Δὲν ἡξυρῶ πῶς μετὰ των ὑψηλῶν ἐξοχῶν του ἀνατείνεται καὶ τὸ αἶσθημά μου πρὸς οὐρανόν, καὶ ἡ θεὰ του μοὶ ἐμπνέει αἶσθημα εὐλαβείας.

— Καὶ δικαιοῦτατα, εἶπεν ὁ γέρων, διότι εἶναι ἐρείπιον ἐπισήμου μοναστηρίου ἐγκαταλειφθέντος καὶ κρημνισθέντος ἐπὶ των πρώτων χρόνων τῆς διαμαρτυρήσεως.

— Εἰσθε βέβαιος ὅτι δὲν τὸ ἐκρήμνισεν ὁ Βισμάρκ; ἠρώτησεν εἰς ἐκ των παρισταμένων νέων, ὅστις, ὡς ἔμαθον, ἦτο βουλευτὴς τῆς Ἀλσατίας.

— Εἰμὶ ἕξενος εἰς τὰ πολιτικά, ἀπεκρίθη ὁ μυστικὸς σύμβουλος. Μοὶ φαίνεται ὅμως ἐν γένει ὅτι κατακριτέος δὲν εἶναι τῆς Πρωσίας ὁ ἀρχιγραμματεὺς θέλων ν' ἀποδώσῃ τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ νὰ περιστεύῃ ἐντὸς των ἀμοιβαίων ὀρίων τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν πολιτείαν. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τὸν κατηγορήσωμεν καὶ ὡς ἀνατροπέα τῆς ὁρησκείας καὶ ὡς κατεδαφίζοντα τὰ μοναστήρια.

— Νὰ τὸν κατηγορήσωμεν; ἀνέκραξέ τις ὅστις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν εἶχεν ἀναμιγῇ εἰς τὴν συνδιάλεξιν. Στέφανον ἀμάραντον θέλει διὰ τοῦτο τῷ πλέξει ἡ ἱστορία, ἢ μάλλον ἤθελε τῷ πλέξει, ἂν εἶχε τὴν γενναιότητα τοῦ νὰ πράξῃ ὅτι τῷ ἀποδίδεται. Ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν ὁρησκείαν, ἂν κατέστρεφε τὰ καταγώγια ταῦτα τῆς δεισιδαιμονίας.

— Ἡ σπουδὴ του, καθ' ὅσον ἡξυρῶ, ὑπέλαβεν ὁ πρεσβύτερος, δὲν εἶναι ζήλος ἱεραποστολικός, καὶ ἂν ἠθέλησε νὰ κωλύσῃ τὴν εἰσπήδησιν

εἰς τὰ τῆς πολιτείας ἀρχῆς ξένης, ἥτις μετὰ τῆς ὁρησκευτικῆς συνδέει καὶ πολιτικὴν ἐξουσίαν, δὲν διανοήθη ὅμως νὰ καταστρέψῃ καὶ ὅ,τι ἑκατομμύρια θεωροῦσιν ἱερὸν καὶ σεβαστὸν, ὡς καὶ δὲν ἀνεχώρησεν ἐξ ἐλλείψεως γενναιότητος, ἀλλ' ἵνα μὴ ὑπερβῇ τὸν ἀναγκαῖον ὅρον.

— Ἐκατομμύρια ἀδελφῶν δυστυχῶς πεπλανημένων ἐν τῷ σκοτεινῷ τῶν προλήψεων, ὑπέλαβεν ὁ ἄλλος, μὴ περιμείνας τὸ τέλος τῆς ἀνωτέρω φράσεως. Εἰκάζω ὅτι εἰσθε καθολικός, ἐγὼ δὲ εἰμὶ ἱεραπόστολος Ἀμερικανός, καὶ ἱερὰν θεωρῶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ καθήκόν μου νὰ κρατῶ ὑψηλὰ τὸν δαυλὸν της πρὸς πάντας, μάλιστα πρὸς ἑτεροδοξοῦντας, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας των.

— Καθολικός δὲν εἶμαι, ἀλλ' οὔτε ἱεραπόστολος, ἀπεκρίθη ὁ μυστικὸς σύμβουλος. τὴν ὑμετέραν ὅμως λατρείαν πρὸς τὴν ἀλήθειαν οὐ μόνον ἐπαίνω καὶ σέβομαι, ἀλλὰ καὶ τὴν συμμερίζομαι. Ἐν ὅμως ἀκόμῃ εἰσθε τὸσον πεπεισμένος ὅτι εἰς τὸ δόγμα σας ἔγκειται ἡ ἀλήθεια;

— Τοῦλάχιστον τὸ πιστευόμενον, εἶπεν ὁ ἱεραπόστολος, καὶ ἐπομένως καθήκον φιλαδελφίας μᾶς ἐπιβάλλει νὰ μεταδίδωμεν αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους δοξάζοντας, ἵνα τοὺς σώσωμεν ἐκ τοῦ ὃ ἡμεῖς ἐκλαμβάνομεν ὡς ψεύδος.

— Αὐτὴν περίπου ταύτην τὴν ἀπάντησιν, ἀπεκρίθη ὁ γέρων, ἑλαδὸν ποτε παρ' ἱεραποστόλων, Ἀμερικανῶν ὡς ὑμᾶς, ἀλλ' Ἀγγλικῆς οὐχὶ Γερμανικῆς φυλῆς, οὗς πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὅταν ἐκ δευτέρου ἐπεσκεπτόμην τὴν Ἑλλάδα, ἀπήντησα ἐν τῷ ἀτμοπλοῖῳ, ἀπερχομένους τοὺς μὲν εἰς Σερβίαν καὶ ἄλλας Σλαβικὰς χώρας, τοὺς δὲ εἰς Μικρὰν Ἀσίαν καὶ Ἀρμενίαν, καὶ τινες νομίζω καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρὸς χριστιανικοὺς λαοὺς, οὗς ἠθελον ν' ἀποσπάσωσιν ἐκ τῆς κακοδοξίας. Ἐνα τῶν κυρίων τούτων ἠρώτησα εἰς τί δόγμα αὐτὸς ἀνῆκεν. — Ἐννοεῖται, μοὶ εἶπεν, ὅτι εἰς τὸ Ἀγγλικανόν, τὸ τῆς καθιδρυμένης ἐκκλησίας. — «Τότε θαυμάζω, τῷ ἀπεκρίθη, τὴν ὑπερβολὴν, τὴν σπατάλην τοῦ ζήλου σας: Ὁ γείτων σας ἐν Νεοβορὰκ, ὁ κατοικῶν δεξιῶς τῆς οἰκίας σας, πέπεισμαι ὅτι εἶναι Πρεσβυτεριανός, Εὐαγγελικός δ' ὁ πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ τῆς Ὑψιλλῆς ἡ τῆς Ταπεινῆς ἐκκλησίας ὁ ἀπέναντί σας ἡ ὁ ὀπίσω σας. Τί δὲν ἄρχεσθε ἀφ' ἐνὸς ἐξ αὐτῶν νὰ τὸν μεταπεισῆτε εἰς τὴν ὑμετέραν ἀλήθειαν, καὶ ἔπειτα ἀλληλοδιαδόχως νὰ μεταβῆτε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους; Ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἂν οἱ γείτονές σας εἰσὶ σκληροτράχηλοι ὡς ἐμὲ, τὸν βίον ὅλον θὰ κατετρίβετε χωρὶς οὐδ' ἓνα νὰ κατηγήσῃτε. Εἰμὶ Διαμαρτυρούμενος, τοῦ ὑμετέρου δόγματος, καὶ εἰς αὐτὸ θὰ ἐμμένω. Ἀλλὰ καὶ Καθολικός ἂν ἦμην, ἢ Ἑλλήν, ἢ Ἀρμένιος, τὸ αὐτὸ θὰ ἐπραττον, καὶ πᾶσα ὑμῶν ἡ πεπαιδευμένη εὐγλωττία θ' ἀπέβαινε ματαία ἵνα μὲ πείσῃ ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται

ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ οὐχὶ ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς, ἢ τ' ἀνάπαλιν, καθ' ὅσον εἰμὶ καὶ θέλω μείναι πεπεισμένος ὅτι οὐδὲ σεις τὸ ἡξεύρετε. Σπουδαῖον φρονεῖτε νὰ τοῖς διδάξητε ὅτι εἶναι ἀσέβεια νὰ σέβωνται τὰς εἰκόνας καὶ τοὺς ἁγίους. Ἡθελον νὰ σὰς ἰδῶ τί θὰ ἐλέγετε ἂν τις ἐτόλμα ἐμπρὸς σας νὰ ἐξυβρίσῃ τὴν φωτογραφίαν τοῦ ἀποθανόντος πατρὸς σας, νὰ κακολογήσῃ τὸν ἐνάρετον φίλον ὃν ἀγαπᾶτε καὶ σέβεσθε. Ἰσως ἄλλοι εὐμαθέστεροί μου δεχθῶσιν τὸν σπόρον ὃν ἐν αὐτοῖς σπεῖρετε. Τί θὰ φυτῇ ἐξ αὐτοῦ; Ζιζάνια. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀπὸ πατρὸς, συμπολίτης ἀπὸ συμπολίτου. Ἀλλ' ἐρρήθη: «Οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον γίνεται». Ἰδέτε περὶ σας ποῦ σήμερον ἐξοκέλει ἡ κοινωμία. Πᾶσα πίστις καταρρέει εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς ἀδιαφορίας. Ὅταν διὰ νὰ διορθώσῃτε ἓνα λίθον ὅστις εἰς ὑμᾶς φαίνεται οὐχὶ εἰς τετραγώνον τετραγώνος, σαλεύετε τὰ θεμέλια, καταρρίπτετε εἰς ἐρείπια καὶ τὰ ἐπὶ ὑφιστάμενα μέρη τοῦ οἰκοδομήματος. Ὅχι Πρεσβυτεριανὸν ἢ Καλβινιστὴν, Ἑλλήνα ἢ Καθολικόν, ἀλλ' οὐδ' Ὁθωμανὸν ἢ Ἰσραηλῆτην ἂν ἀπαντήσῃτε, μὴ κλονίζετε τὰς πεποιθήσεις του. Πιστεύει ὅπως δήποτε εἰς Θεόν; Μέγα τὸ κέρδος. Ἐταράξατε τὴν πίστιν του; Τὴν ἀντικαθιστᾷ ἄθεός.

Ταῦτα σοὶ σημειῶ ἐξ ὅσων ἔλεγεν ὁ ἀγαθὸς σύμβουλος διότι τινὰ θίγουσι τὸν πολύκροτον ἠθικῆς καὶ λειτουργικῆς πόλεμον (κοινοὶ ἱεροὶ), ὅστις ἐστὶ πρὸς τὸ παρὸν τὸ ζωτικώτατον τῶν ἐνταῦθα ζητημάτων, οὗ ἄνευ δὲν δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἠθικὴν ἀτμοσφαῖραν τῆς Γερμανίας.

Ὁ Ἀμερικανὸς ἦτον ἐτοιμὸς ν' ἀπαντήσῃ καὶ μετὰ πικρίας, ὡς μοὶ ἐφάνη, ὅτε ἡ Βέρθα, πιθανῶς ἵν' ἀποτρέψῃ τὴν θύελλαν, ἀνέκραξεν.

— Ἰδοὺ τὸ Νέϋβειδ, ἡ ὡραία πατρίς τῆς Πριγκηπίσσης τῆς Ῥωμανίας!

Καὶ πάντων ἡ προσοχὴ ἐστράφη πρὸς τὴν εὐπρεπῆ παραρρήνιον πόλιν, καὶ πάντες ἐπλεκον τὸν πανηγυρικὸν τῆς νέας ἡγεμονίδος, ἥτις ἐμαθον τότε ὅτι πλὴν ἄλλων προτερημάτων ἔχει καὶ τὸ τῆς ποιήσεως.

Τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1879

Ε.

Η ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ, βραβευθεῖσα παρὰ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας].
Συνέχεια· ἴδι σελ. 660.

Ι'

Ἐν μιᾷ των πτερύγων τῆς οἰκίας, ἀντικρὺ των ὑπερώων τοῦ Μαυρικίου καὶ τῆς Μαγδαληνῆς, ὑπῆρχε μικρὸν οἶκημα ἐκ τριῶν συνισταμένων δωματίων, ἐν ᾧ κατῴκει οἰκογένεια τεχνιτῶν. Ὁ σύζυγος, ξυλουργὸς τὸ ἐπάγγελμα, ὠνομάζετο Πέτρος Μαρσῶ, ἦτο δὲ νέος εὐειδὴς καὶ Ῥωμαλέος ἄγων τὸ εἰκοστὸν πέμπτον τῆς ἡλικίας του ἔτος, εὐθυμὸς δὲ πάντοτε καὶ ἀγα-

θὸς καὶ ἀνυπόκριτος. Οὗτος δὲν ἐστιχοῦργει οὐδ' εἶχεν ἄλλην λύραν ἢ τὴν ῥυκάνην του καὶ τὴν σμίλην. Ἐγχειρόμενος καθ' ἑκάστην ἡμέραν αὐτῇ ἐργάζετο φαιδρῶς ἀπὸ πρωῒας μέχρι ἑσπέρας, ὡς ἂν ἦτο πεπεισμένος ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι ἡ ἀληθὴς τοῦ λαοῦ ποίησις, ἡμᾶς δὲ καὶ τὸ ἄριστον σύστημα των μέχρι τοῦδε ἐπινοηθέντων πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως των ἐργατῶν. Προσηνὴς καὶ εὐχαρὶς, ἡ σύζυγός του ἐρόαπτε πλῆσιόν του, ἐπιτηροῦσα συγχρόνως τὰ δύο τέκνα της.

Ὁ Μαρσῶ διέκοπτεν ἐνίοτε τὴν ἐργασίαν του ὅπως ῥίψῃ βλέμμα ἐπὶ τοῦ κεντήματος τῆς συζύγου του ἢ ὅπως λάβῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του τὰ παιδιὰ, ἔπειτα δ' ἐξηκολούθει μετὰ πλείονος ζήσεως τὴν ἐργασίαν του. Ἐνίοτε ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐψάλλε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ἐν των ἀθανάτων ἐκείνων ἁσμάτων, δι' ὧν ὁ Βερνάρδος ἐπαρηγόρησε τὴν πατρίδα, ὁ δὲ ἄνθρωπος διὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς καὶ ὑπερφάνου ἐπανελάμβανε τὸν ἐπῳδόν. Ὅτε δὲ ἐπλησίαζε τὸ τέλος τῆς ἡμέρας, ἡ οἰκοδόσποινα ἡσυχολεῖτο περὶ τὸ δεῖπνον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ καθήμεναι περὶ τὴν λιτὴν τράπεζαν διῆγον τὴν ἐσπέραν ἄλην συνδιαλεγόμενοι.

Ὁ Μαυρικίος εἶχε πολλάκις παρατηρήσει ἐκ τοῦ παραθύρου του ὅλας τὰς λεπτομερείας τοῦ βίου τῆς ἐργατικῆς καὶ τιμίας ἐκείνης οἰκογενείας. Δὲν λέγω ὅτι ἠσθάνετο πρὸς αὐτὴν ἐνδιαφέρον ἢ ὅτι ἐζήτει μάθημά τι ὠφέλιμον, τοὺς ἐβλεπεν ἁπλῶς ὡς θέαμα εἰς τὴν ὀκνηρίαν του εὐπρόσδεκτον. Ἀφ' ἐτέρου καὶ ἡ Μαγδαληνὴ παρακολούθει ἁσμένως τὰ τοῦ βίου τῆς πτωχῆς οἰκογενείας, εὐρίσκουσα ἐν αὐτῷ μυστηριώδες τι γόητρον, αὕτη δὲ καὶ οἱ δύο σύζυγοι συνῆψαν ἐν βραχεὶ γειτονικὰς σχέσεις. Ἡ Μαγδαληνὴ ἐθώπευε τὰ παιδιὰ ὁσάκις τὰ ἐβλεπεν ἐν τῇ κοινῇ εἰσόδῳ, κατὰ τὴν ἀσθένειαν δὲ τοῦ Μαυρικίου ὁ Μαρσῶ ἤρχετο πολλάκις, ὅπως μᾶλλον περὶ τῆς υγείας του. Πρωτὰν τινὰ, παρατηρήσασα ὅτι ὁ νέος ξυλουργὸς ἐρυκάνιζε καὶ ἐγλυφε δρῦν, ὡς ἄλλοτε ὁ Μαυρικίος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἱπποπότου, ἡ νεάνις μετὰ συγκινήσεως ἐθεώρει αὐτὸν ἐργαζόμενον. Κύπτων ἐπὶ τοῦ δακρύδαντός του, παρὰ τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον, ὁ Μαρσῶ ἐφαίνετο ἔχων τὸν νοῦν προσηλωμένον εἰς δυσχερεῖαν τινὰ, ἣν μάτην προσεπάθει νὰ ὑπερπηρεῖαν τινὰ, ἣν μάτην προσεπάθει νὰ ὑπερπηρεῖαν τινὰ. Αἰφνίς διὰ βιαίας χειρονομίας μαρτυροῦσας τὸ ἀδύνατον, ἐρρίψε τὰ ἐργαλεία του, πλήττων μετ' ἀπελπισίας τὸ μέτωπόν του, ἔπειτα δὲ ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους ὡς ἄνθρωπος εἰς ἄκρον ἀποθεωρῆμένος. Ἡ σύζυγός του ἐπλησίασεν ὅπως ἐμψυχώσῃ αὐτὸν διὰ θωπεύων καὶ τρυφερῶν λόγων, ἀλλὰ πρῶτον ἔσως ἤδη ἀπώθησεν αὐτήν, δάκρυα δὲ ἀγανακτικῆς ἐρρέυσαν ἐπὶ των παρειῶν του. Ἡ γυνὴ ἤρξατο κλαίονσα καὶ αὐτὴ, ἐνῶ τὰ παιδιὰ μιμούμενα τὸ παράδειγμα των γονέων των, ἐβόων

ἀμιλλώμενα. Βλέπουμε την ἀπελπισίαν ταύτην ἢ Μαγδαληνὴν ἐξῆλθε τοῦ δωματίου της καὶ ἐφάνη αἰφνης ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενείας, ἧς εἶχε πολλάκις διεγείρει τὴν εὐμενὴ περιεργίαν. — Φεῦ, κυρία μου, εἶπεν ἡ γυνή, ἣν πρώτην ἠρώτησεν, ἰδοὺ τί συμβαίνει. Ὁ σύζυγός πρέπει νὰ παραδώσῃ σήμερον παραγγελίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον μας. Εἴτε διότι ὑπερεξετίμησε τὰς δυνάμεις του, εἴτε διότι δὲν ἔχει τὴν ἀπαιτούμενην ἱκανότητα, βλέπει ὅτι τῷ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν σπουδαίαν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν. Ἀπελπίζεται λοιπὸν δι' ἐμὲ καὶ τὰ τέκνα μας, ἐγὼ δὲ κλαίω διότι κλαίει ἐκεῖνος.

— Τί νὰ σὰς εἰπῶ, κυρία, εἶπε τότε ὁ νέος ἐργάτης, ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ διότι ἐπίστευσα ποτὲ ὅτι εἶμαι τεχνίτης. Τίποτε δὲν εἶμαι ἄξιός νὰ κάμω παρὰ νὰ βυκανίζω σανίδια καὶ νὰ τορνεύω σαμνίνα.

— Ποῦ τὸ ἤξεύρετε! ἀπήντησεν ἡ Μαγδαληνὴ, ἔχει καὶ ἡ τέχνη τὰς ὥρας της καθὼς καὶ ἡ τύχη, μόνοι δὲ οἱ ἄφρονες ἄνθρωποι εἶναι πάντοτε ἔτοιμοι πρὸς πάντα οὐδὲ δισταζοῦσι ποτέ. Εἴπατέ μοι τώρα περὶ τίνος πρόκειται.

Ἐπρόκειτο περὶ ξυλίνου ἀναγλύφου παριστῶντος τὸν ἀρχάγγελον, προωρισμένου δὲ εἰς ἐκκλησίαν τινὰ τῶν Παρισίων. Καίτοι φύσει ἐπεικίης, ἡ Μαγδαληνὴ ἠναγκάσθη ν' ἀναγνωρίσῃ ὅτι, ἐάν τὸ μέλλον τῆς οἰκογενείας τοῦ τεχνίτου ἐξηρτάτο πραγματικῶς ἐκ τοῦ ἔργου τούτου, εἶχε δίκαιον τῷ ὄντι ν' ἀπελπίζεται. Κατὰ τὴν στιγμήν ἐκεῖνην εἶδεν εἰς τὸ παράθυρόν του τὸν Μαυρίκιον, ὅστις ὑπακούων εἰς νεῦμα τῆς ἐξαδέλφου του, ἦλθε πρὸς αὐτήν, καίτοι ἄνευ προθυμίας.

— Ἰδὲ ἀδελφέ, τῷ εἶπε, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ βοηθήσῃς τὸν νέον τοῦτον καὶ νὰ τὸν ἐξαγάγῃς τῆς ἀμηχανίας;

Ὁ Μαυρίκιος πλησιάζας παρετήρησε τὸ ἀναγλύφον ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μετὰ προσοχῆς μετεχούσης περιφρονήσεως. Οὐδὲν ἄλλο ἦτο, ἀλλ' ὡς εἶπεν, ἡ σχεδίασμα οὐδὲν ὑπισχνόμενον καλὸν ἀποτελέσμα. Ἰστάμενος περὶ αὐτόν ὁ ξυλουργός, ἡ σύζυγός του καὶ ἡ Μαγδαληνὴ περιέμενον ἀνησυχῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην του. Ὁ Μαυρίκιος δὲν εἶπε λέξιν, ἀλλ' αἰφνης οὐχὶ ἐκ καλοκάγαθίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἵνα ἐπιδείξῃ ἑαυτόν, ἀπεδύθη τὸν ἐπενδύτην του, ἀνεσήκωσε τὰς χειρίδας τοῦ χιτῶνος του καὶ λαμβάνων ἐν τῶν ἐργαλείων προσέβαλεν εὐτόλμως τὸ εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Μαρσῶ ἀνθιστάμενον ξύλον. Ἡ Μαγδαληνὴ ἐθρίαμβευσεν ἐν κρυπτῷ, οἱ δὲ δύο σύζυγοι παρηκολούθουν ἀκίνητοι τὰς προόδους τῆς ἐργασίας, ἐνθ' ἃ παιδία ἱστάμενα μετὰ περιεργίας ἐπὶ ἐδωλίων, ἐφαίνοντο μετὰ τῶν ξανθῶν των κεφαλῶν καὶ τῶν ἀνθηρῶν μορφῶν, ὡς ἡ φυσικὴ συνοδία τοῦ ὑπὸ τὴν σμίλιν τοῦ τεχνίτου ἀναφυόμενου προσώπου.

Ὅσας καὶ ἂν ὑπέστημεν θυέλλας, ὅσον ἔρημος καὶ ἐὰν ἡ ἡ καρδιά μας, ἔστω καὶ ἄμμον μόνον ξηρὰν περιέχουσα ὡς ἡ Σαχάρα, ὑπάρχει ὅμως ἐν αὐτῇ ἄνθος θαλερόν καὶ λαμπρόν ὡς ἐὰν ἀνεψύχῃ τὴν προτρεαίαν. Εἰς μάτην τὰ ἄλλα ἄνθη ἔπесαν περὶ αὐτὸ μαρνανέντα, οὐδ' ἐν πέταλον ἐλλείπει ἀπὸ τοῦ κάλυκος αὐτοῦ, γελᾷ δ' ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ στελέχους του, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκρίζωσῃ ἄνεμος. Τὸ θάνατον τοῦτο τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἄνθος ὀνομάζεται κενοδοξία. Οὕτω, καίτοι ἀδιαφορῶν πρὸς πᾶν τὸ δίδον ζῶν, ὁ Μαυρίκιος ἔχαιρε μετ' αὐταρεσκείας ἐπὶ τῇ ἐντυπώσει, ἣν εἰς τοὺς θεατὰς αὐτοῦ ἐνεποίει.

ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας κεντούμενος ἀνέκτησεν, ὡς ἐκ θαύματος, τὴν περὶ τὴν σμίλιν τὸλμην ἐκεῖνην καὶ ἀκρίβειαν, ἐφ' ἣ ἔχαιρεν ἄλλοτε τόσον ὁ ἱππότης. Ἐλεύθερος τῶν ξυλίνων δεσμῶν του, ὁ ἀρχάγγελος ἔσειεν ἤδη ὡς νικητὴς τὰ φρίσσοντα αὐτοῦ πτερά, μετ' ὀλίγας δὲ ὥρας τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὁ Μαυρίκιος εἶχε παραλάβει ἐν καταστάσει σχεδίασματος, ἐφάνη εὐκρινές καὶ λαμπρόν ὥσει ἐκ μαρμαρίου γεγλυμμένον.

— Ἰδοὺ, εἶπε, καταθέτων τὰ ἐργαλεῖα, πολὺ δύσκολον δὲν ἦτο, καθὼς βλέπετε.

Φαντάζεται ὁ ἀναγνώστης τὴν χαρὰν τῆς πτωχῆς οἰκογενείας. Τὰ παιδία ἐχειροκροτοῦν, ὁ δὲ τεχνίτης καὶ ἡ σύζυγός του μετὰ θουμάσμου καὶ εὐγνωμοσύνης ταλαντευόμενοι, ἐπήνουν μὲν τὸν Μαυρίκιον διὰ τὸ ὥραϊον αὐτοῦ ἔργον, ὑψόλουν δὲ αὐτόν διὰ τὴν καλὴν του πράξιν. Ἡ Μαγδαληνὴ σιωπῶσα ἐβλεπε τὴν χαρὰν αὐτῶν καὶ ἠλπίζεν ὅτι τὴν αὐτὴν χαρὰν ἡσθάνετο καὶ ὁ ἐξαδέλφος της, ἀλλ' ἐκεῖνος ἀποπερατώνσας τὴν ἐργασίαν του, ἔσπευσε νὰ λαιδορήσῃ ἑαυτόν ἐπὶ τῇ ἀνοήτῳ εὐφροσύνῃ, ἣν εἶχεν ἀπολαύσει, οὐδὲν δὲ εὐρίσκων εὐηθέστερον τῶν συγκινητικῶν σκηνῶν, κατέπαυσεν αὐτὴν λαμβάνων τὸν ἐπενδύτην του.

— Ἀχ κύριε, μὲ ἐσώσατε! ἀνέκραξεν ὁ νέος τεχνίτης.

— Ἐλπίζω, φίλε μου, ἀπεκρίθη ξηρῶς ὁ Μαυρίκιος, ὅτι λέγεις ὑπερβολήν, ἄλλως κακὴν ἐκδούλευσιν σὲ ἔκαμα σῶζων σε, καὶ δὲν ἀξίζει ὁ κόπος νὰ μὲ εὐχαριστήσῃς.

Ταῦτα λέγων, ἀπέκρουε τραχέως τὰ παρ' αὐτῷ παίζοντα δύο παιδία. καὶ ἐξελθὼν ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωματίον του. Πόθεν προήρχετο ἡ ἀθυμία αὐτοῦ; Ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά εἶναι ἄβυσσος ἀνάνδρων διαλογισμῶν, ὁ δὲ Μαυρίκιος ἠγανάκτει οὐδεμίαν ἔχων τοῦ λοιποῦ πρόφασιν ὅπως μένῃ ἀργός. Οἱ δύο σύζυγοι ἔμειναν ἐκστατικοὶ καὶ ἐλυποῦντο μὴ δυνήντες νὰ ἐκφράσωσι τὴν εὐγνωμοσύνην των, ἡ δὲ Μαγδαληνὴ βαθεῖαν αἰσθανθεῖσα θλίψιν ἔνεκα τῶν ἀποτόμων λόγων τοῦ ἐξαδέλφου της, ἀπεστράφη ὅπως κρύψῃ τὰ δάκρυά της, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἠλπισεν ὅτι ἡ

μέρα ἐκεῖνη ἦτο ἴσως ἡ ἀφετηρία μέλλοντος αἰσιωτέρου.

Καὶ τῷ ὄντι, ἡ Μαγδαληνὴ παρετήρησεν ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης ὁ Μαυρίκιος εἶχε συχνὰς μετὰ τοῦ Μαρσῶ συνεντεύξεις. Καὶ ἐνώπιόν της μὲν εἰσιώπα, ἀλλὰ τὸ σοβαρὸν καὶ σκεπτικὸν τοῦ ἥθους ἐμαρτύρει ὅτι ἐκτακτὸν τι συνέβαινεν ἐν τῷ βίῳ του.

Πρωτὰν τινά, καθ' ἣν ἡτοιμάζετο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωματίον του ἡ Ὁρσοῦλα, ἐφυγεν αἰφνης ἐν ἄκρῳ ταραχῇ, ἀφίνουσα τὴν θύραν ἡμίκλειστον. Τί δὲ εἶχεν ἰδεῖ, τί συνέβαινεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Μαυρίκιου; Ἡ Ὁρσοῦλα ἔτρεξε πρὸς τὴν Μαγδαληνὴν καὶ ἔπесεν ἐπ' αὐτῆς καταφιλοῦσα καὶ βρέχουσα αὐτὴν διὰ τῶν δακρύων της.

— Ἐλα, ἔλα, κυρία.

Ἄνευ ἄλλης τινὸς ἐξηγήσεως, ἔλαβε τὴν Μαγδαληνὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τὴν ὠδήγησεν ἀκροποδῆτι εἰς τὸ δωματίον τοῦ Μαυρίκιου.

— Μὴ κάμνης ταραχήν, τῇ εἶπε, καὶ κύτταξε!

Ἡ νεᾶνις ἔκυψε κρατοῦσα τὴν ἀναπνοήν της καὶ εἶδε διὰ τῆς ἡμίκλειστου θύρας, ἔπειτα δὲ ἐρρίφθη κλαίονσα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ὁρσοῦλας.

Τί εἶχεν ἰδεῖ λοιπὸν καὶ ἡ Μαγδαληνὴ; Τὸ ὥραϊότατον δι' αὐτὴν θέαμα, τὸν Μαυρίκιον ἐνδεδυμένον ἐργατικὴν στολήν, κύπτοντα δὲ ἐπὶ ὀκρίβαντος καὶ ἐργαζόμενον.

[Ἐπὶ τῇ συνίχῃ]

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΡΤΕΟΥ.

Μετὰ ἰδιαζούσης εὐχαριστήσεως δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸ διήγημα «Ὁ ὑπὸ πρέτης». Εἶνε ἔργον ἀνδρὸς ὁσίου, πρὸ ὀλίγου χρόνου κατασταθεῖς ἐν Ἀθήναις, δὲν ἠρέσθη νὰ μελετήσῃ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, ἀλλὰ, εἰσδύσας εἰς αὐτὰ αὐτῆς τὰ σπλάγχνα, συνέλαβεν ἐπ' αὐτοφώρῳ, οὕτως εἶπεν, ἕνα τῶν περιεργότερων καὶ ἀληθεστέρων αὐτῆς χαρακτήρων. Δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ εἰπώμεν τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως. Τοῦτο μόνον παρατηροῦμεν, ὅτι εἶνε ἀνὴρ λόγιος ἅμα καὶ πραγματικός, διαζήσας ἐν τῷ εὐτυχῇ ἐκείνῳ μεταξὺ τῶν δύο τούτων τάξεων μεταίχμιον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ ἄνθρωπος σκέπτεται ὀρθῶς, καὶ ὀρθῶς καὶ ἐπιχαρίτως ἐκφέρει τὰς σκέψεις αὐτοῦ.

Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ

[Διήγημα πρωτότυπον].

Ὁ κύριος Κώστας ἐξ Ἠπείρου, μεταναστεύσας πρὸ τινος χρόνου ἐξ ἀλλοδαπῆς εἰς Ἀθήνας μετὰ τῆς συζύγου του, παρέλαβεν εἰς τὸν οἶκόν του δύο ὑπηρετάς, τὸν μὲν ἀρσενικοῦ, τὸν δὲ θηλυκοῦ γένους.

Ἡ τελευταία αὕτη εἶχεν, ὡς ὄλαι αἱ ὑπηρετρίαι, ὄνομα Μούσης, ὀνομάζετο Καλλιόπη. Ρυπαρὰ, ἐκ γενετῆς ἄλουντος καὶ μεστὴ ματαιοφροσύνης, κατέφυγεν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τῆς ὑπηρετρίας διὰ νὰ συνάξῃ τὴν προικὰ της καὶ νὰ ὑπανδρευθῇ. Καὶ ἐδόξαζε μὲν ὅτι ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ὑπανδρευθῇ νεωτάτῃ, ὥστε, ὅταν χηρεύσῃ, νὰ ἦναι εἰς καιρὸν νὰ λάβῃ καὶ δεύτερον ἄνδρα, ἀλλ' αἱ περιστάσεις δὲν ἄφησαν νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς ἀρχὰς της καὶ προσεπάθει διὰ παντοίων μέ-

σων νὰ συστηθῇ εἰς τὴν προσοχὴν τῶν γαμβρῶν. Ἐφόρει πάντοτε ἐσθῆτα μὲ οὐρὰν ὀπισθεν καὶ ὑποδήματα μὲ ὑψηλὴν καὶ ὀξεῖαν πτέρναν. Διὰ τῶν δύο τούτων μέσων ἐπίστευσεν ὅτι ἐτάσσετο μετὰ τῶν κομψοτέρων γυναικῶν τῆς Γαλλικῆς ἀριστοκρατίας. Ὅτε δὲ τὰς ἐορτὰς ἐξήρχετο ἐψιμυθιωμένη μέχρις ἄκρου τῶν ὠτων, ἐφαντάζετο ὅτι πάντες οἱ διαβάται ἡτένιζον εἰς αὐτὴν θαυμάζοντες τὴν κομψότητά της.

Ὁ δὲ ὑπὸ πρέτης ἔφερεν ὄνομα ἱστορικόν. Ὀνομάζετο Ἐπαμεινώνδας. Ὁ Ἐπαμεινώνδας δὲν ἠγνῶναι ὁποῖος ἀνὴρ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο· διότι εἶχε μαθητεύσει εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος του καὶ ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδας καὶ μεταφράσεις μυθιστορημάτων. Ἐκ δὲ τῆς σοφίας ταύτης ἐπαρθεὶς κατεφρόνησε τὴν τέχνην τοῦ πατρὸς του καὶ ἔταξεν ἑαυτόν εἰς τὴν ζηλευτὴν μερίδα τῶν ὑπαλλήλων. Προστασία τοῦ βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας του διωρίσθη γραμματεὺς ὑποτελωνείου, καὶ ἔζησε μέγας καὶ πολὺς εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐπὶ δύο ὀλόκληρα ἔτη. Φύσει ὦν εὐφυὴς δὲν ἐχρειάσθη πολὺν καιρὸν νὰ καταρτισθῇ εἰς τὸ ἐπάγγελμα· ὀλίγας ἐβδομάδας μετὰ τὸν διορισμὸν του ἔφερε τὴν γραφίδα ἐπὶ τοῦ ὠτός, τὴν κόμην ἄτακτον, τὴν ἐνδυμασίαν φαντασιώδη· μετεχειρίζετο μὲ σκαιὰν οἰκειότητα τοὺς σημαντικωτέρους τῶν γερόντων, καὶ ἐν τῷ καφενεῖῳ τῆς κωμοπόλεως ὠμίλει μεγαλοφώνως περὶ πολιτικῶν, ἐνεκωμίαζε τὸν ἀρχηγὸν τοῦ κόμματος του, κατέκρινε τοὺς ἀντιπάλους καὶ ἐσχολίαζε τὰ ἐν τῇ Βουλῇ. Τόσον δὲ ἦτον ἐμπειρὸς τῆς βουλευτικῆς γλώσσης, ὥστε, ὅτε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ δωματίου του τὸν ἐζήτην τὰ πρὸ μηνῶν καθυστεροῦντα ἐνοίκια, ἀπεκρίνετο σοβαρῶς: — «Τὸ βαλάντιον δὲν εἶναι εἰς ἀπαρτίαν».

Ἀλλ' ἐνῷ προκόπτων εἰς φιλοδοξίαν ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ προϊσταμένου του καὶ ἐφαντάζετο ὅτι θέλει γένει ὑποτελώνης, μικρὸν περιστατικὸν κατέστρεψε τὴν εὐτυχίαν του. Κατὰ τὰς ἀκολουθοῦσας ἐκλογὰς ὁ προστάτης τοῦ βουλευτῆς ἀπέτυχεν, καὶ ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον ἔλαβε τὴν κεραυνόβολον ἀγγελίαν ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης εὐηρεστήθη νὰ τὸν ἀπολύσῃ τῆς ὑπηρεσίας. Ἐγράψεν εὐθὺς τότε εἰς τὸν ὑπουργὸν ὑποβάλλων τὰ εἰς τὴν θέσιν του δικαιώματά του, καὶ εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις φίλους του ἐκλιπαρῶν νὰ ὑποστηρίξωσι ταῦτα· ἀλλ' οὔτε αὐτὸς εἰσηκούσθη οὔτε οἱ φίλοι του ἔσχεσαν. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ μεταβῇ ὁ ἴδιος εἰς τὴν πρωτεύουσάν, ὅπως διὰ τῆς παρουσίας του δύσωπῃ τοὺς ἐν ἰσχύϊ, καὶ οὕτως ἦλθεν εἰς Ἀθήνας. Συνεσκέφθη μὲ τοὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὀλίγους φίλους, ἀνέβη, κατέβη πολλάκις τὴν κλίμακα τοῦ ὑπουργείου, ἐρράδιούργησε, παρεκάλεσεν, ἠπειλήσεν, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ἐπιτυχὼν κατετάχθη εἰς τὴν μεγάλην ἐν τῇ πρωτεύουσῃ φάλαγγα

τῶν παυσανίων καὶ ἀνεγράφη φοιτητὴς εἰς τὰ καφενεῖα τῶν Χαυτείων.

Διητάτο ἐξ ἀνάγκης ἐν μεγίστῃ φειδωλίᾳ. Εὐ-
νισθεὶς παρὰ τῷ φίλῳ του Ἐκφουστάνελλῳ ἐ-
κοιμάτο ἐπὶ τοῦ ἰσχυοῦ τούτου σοφᾶ· διὰ τὴν
κάθαρσιν τοῦ χιτῶνός του ἐμιμῆτο τὸν ὁμῶνυ-
μόν του στρατηγὸν τῶν Θηβαίων· διὰ τὴν ἐν
Χαυτείοις διατριβὴν δὲν ἔδαπάνη πλέον τῆς δε-
κάρας καθ' ἡμέραν. Μ' ὅλα ταῦτα μετὰ μικρὸν
τὸ βαλάντιον ἐκενῶθη μέχρι τοῦ τελευταίου
δρόλου. Τὸ ἐστιατόριον τοῦ κυρίου Μανούσου ὑ-
πῆρξεν ἡ μεγαλειτέρα αἰτία τῆς κενώσεως. Κα-
τέφυγε τότε εἰς τὰ δάνεια τῶν φίλων· ἀλλὰ
καὶ οἱ φίλοι ἦσαν ὀλίγοι καὶ τὰ μέσα αὐτῶν ὀ-
λιγώτατα. Τοιοῦτοτρόπως μετὰ τινος ἐβδομά-
δας δὲν τὸν ἔμεινεν ἄλλο θρεπτικὸν μέσον εἰμῇ
ἢ πίστωσις τοῦ ξενοδόχου. Κατέφυγε λοιπὸν εἰς
αὐτὴν καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐγευματίζετο καὶ ἐδεί-
πνει διὰ λογαριασμὸν τοῦ μέλλοντος.

Δὲν εἶναι πολὺ δυσάρεστος ἡ προεξόφλησις
τοῦ μέλλοντος αὐτῇ κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἔ-
χει καὶ αὕτη στενὰ τὰ ὅρια. Μετὰ τρεῖς ἐβδο-
μάδας ὁ κύριος Μανούσος τὸν ἐξέφρασε τὴν ἐπι-
θυμίαν νὰ ἴδῃ τὸ ἀργυρίον του, τὴν δὲ ἐπιούσαν,
ὅτε μὲ καλὴν ὁρεξίν ὁ Ἐπαμεινώνδας παρακα-
θήσας εἰς τράπεζαν διέταξε τὸ καθημερινόν του,
οὐδεὶς τῶν ὑπηρετῶν ὑπήκουσε καὶ πολλὴν ὥ-
ραν ἔμεινεν ἀνυπομονῶν καὶ ἐπαναλαμβάνων
τὴν διαταγὴν του. Ἀφοῦ δὲ ἐνόησεν ὅτι τὸ κα-
κὸν προήρχετο ἐξ ἀνωτέρας διαταγῆς, ἐπλησί-
ασε περίλυπος τὸν ξενοδόχον· καὶ πρῶτον πα-
ρέστησεν αὐτῷ τὰ εἰς τὸ ἐστιατόριον δικαίω-
ματά του, διότι πρὸ καιροῦ ἐτρέφετο ἐν αὐτῷ,
ἔπειτα δὲ τὸν ἐξήγησε τὸ τραγικὸν τῆς θέσε-
ώς του.

— Εἶμαι οἰκογενειάρχης, ἀπῆντησεν ὁ κ. Μα-
νούσος, πληρόνως ἐνοίκια, ἐπιτήδευμα, ὑπηρε-
τας. Δὲν δύναμαι νὰ τρέφω ἀνθρώπους δωρεάν.

— Ὅχι δωρεάν, κύριε Μανούσε, δὲν ζητῶ
δωρεάν οὔτε παρὰ σοῦ οὔτε παρ' οὐδενὸς ἄλλου.
Μικρὰν μακροθυμίαν ζητῶ μόνον. Δὸς μοι δύο
ἐβδομάδων ἀκόμη πίστωσιν καὶ θέλεις πληρω-
θῇ. Τί εὐχὴ Θεοῦ! ἡ Κυβέρνησις αὕτη δὲν θέ-
λει διατηρηθῇ αἰωνίως. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἔ-
χομεν ἀλλαγὴν ὑπουργείου. τὸ ἡξεύρω βέβαια,
καὶ θέλω λάβει τότε τὴν θέσιν μου καὶ τοὺς κα-
θυστεροῦντας μισθοὺς μου.

— Ὁ πρωθυπουργὸς ἔχει τὴν πλειονοψηφίαν
εἰς τὴν βουλὴν, ἀπῆντησεν ὁ φρόνιμος Μανού-
σος. Μεχρινοῦ παρουσιασθῇ περίστασις νὰ συν-
ενοηθῶσι τὰ ἄλλα κόμματα καὶ νὰ τὸν ρίψωσι,
σύ ἡμπορεῖς νὰ φάγῃς καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον. Ὑπαγε
καὶ εἰς ἄλλο ξενοδοχεῖον, ἢ εὔρε κανέν ἔργον.

— Ὅποῖον ἔργον νὰ εὔρω! ἐπέφερον ἐν ἀ-
πελπισίᾳ ὁ δυστυχὴς Ἐπαμεινώνδας. Δὲν γνω-
ρίζω τέχνην, δὲν ἔχω κεφάλαιον, ὅποῖον ἔργον
θέλεις νὰ εὔρω;

— Γίνου ὑπρέτης, ἀπῆντησε μετ' ἐμφάσεως
ὁ ξενοδόχος.

— Ὑπρέτης! ἐξέφωνήσεν ἔντρομος ὁ Ἐπα-
μεινώνδας καὶ ἐλησμονήσεν τὴν πείνάν του.

— Μάλιστα, ὑπρέτης. Διατί σὲ τρομάζει ἡ
λέξις; Δέχεσθε ὑπηρεσίαν μετὰ χαρᾶς, διατί
δὲν δέχεσθε τὸ ὄνομα τοῦ ὑπρέτου; Καὶ ἐγὼ
ἀπὸ ὑπρέτου ἤρχισα καὶ ἔγινα οἰκοκύριος.
Καθὼς τὰ τέκνα γίνονται ἀπὸ τῶν γονέων διὰ
τῆς συζυγίας, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀποκτοῦν
κατάστασιν ὁ εἰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου διὰ τῆς ὑπη-
ρεσίας.

Τὸ ἐπιχείρημα τοῦ κυρίου Μανούσου ἦτο φι-
λοσοφικώτατον, ἀλλ' ὁ φιλότιμος Ἐπαμεινών-
δας οὐδὲ τὸ ὄνομα τοῦ ὑπρέτου ὑποφέρων ν'
ἀκούσῃ, ἔφυγε μὲ ψυχὴν πλήρη ἀγανακτήσεως
καὶ μὲ κοιλίαν ἐντελῶς κενήν.

Εἶναι παρατηρητέον ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐξ ἰδιο-
συγκρασίας ἀποφεύγουν τὴν σωματικὴν ἐργα-
σίαν. Ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν ἑκατοντάδες νέων
ἀνθρώπων ἀναχωροῦν κατ' ἔτος ἐκτὸς τοῦ κρά-
τους· ἐξαιρέσει δὲ ὀλίγων νησιωτῶν, οὐδεὶς ξε-
νιτεύεται διὰ νὰ ἐργασθῇ τὴν τέχνην του. Ἄλ-
λοι γίνονται ἐπιστάται κτημάτων, ἄλλοι ἀ-
νοίγουν μικρὸν καπηλεῖον ἢ ὀσποπωλεῖον ἐν γω-
νίᾳ τινὶ τοῦ Δουνάβεως ἢ τῆς Αἰγύπτου· ὀλί-
γιστοι δὲ ἐξ αὐτῶν εὐδοκίμοι καὶ ἐπανακάμ-
πτουν, οἱ δὲ λοιποὶ μένουν καὶ χάνονται. Κατὰ
πᾶν βῆμα δύνασθε νὰ ἴδῃτε καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς
τῶν Ἀθηνῶν ὑγιεῖς καὶ εὐρώστους νέους, καθη-
μένους ἀπὸ πρωῒας μέχρι νυκτὸς πλησίον ξυλί-
νου δίσκου καὶ πωλοῦντας κάστανά ἢ τραγάλια,
ἢ κολλοῦρία, διὰ νὰ κερδίσωσιν ὀλίγα λεπτὰ.
Δι' οἷας δὴ ποτε ἐργασίας ἠδύναντο ν' ἀπολαύσωσι
πολλαπλάσια· ἀλλὰ προτιμοῦν νὰ καθήνται ἀ-
κίνητοι, μαῦροι καὶ λιπαροὶ ἐκ τῆς ἀκαθαρσίας,
εὐχαριστοῦμενοι εἰς κέρδος, ἐξ οὗ μόλις καὶ κα-
κῶς τρέφονται. Ἀποδίδομεν τὴν φυγοπονίαν
ταύτην εἰς ἐλάττωμα ἐθνικοῦ χαρακτῆρος. Κα-
τάλληλον νομοθετικὸν ἢ κυβερνητικὸν μέτρον
ἠδύναντο νὰ τὸ διορθώσῃ· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν
αὐξήσεως μᾶλλον τοῦ κακοῦ ὑπάρχουν παρ' ἡ-
μῖν τὰ μέσα. Τὸ πανεπιστήμιον αὐτὸ, ὅπως
εἶναι σήμερον διοργανισμένον, βοηθεῖ τὰ μέγι-
στα τὴν πρὸς ὀφέλιμον ἐργασίαν ἀποστροφὴν
ἡμῶν. Ὅστις ἐνομοθέτησε τὸ ἀμισθον τῆς ἀνω-
τάτης παιδείας, δὲν ἐπρόσβλεπεν εἰς τὰ φυσικὰ ἡ-
μῶν ἐλαττώματα. Διὰ τοῦ πανεπιστημίου ἑκα-
τοντάδες νέων ἀποσπώμενοι τῶν ὠρελίων τε-
χνῶν, ἃς παραλαμβάνοντες παρὰ τῶν γονέων ἡ-
δύναντο νὰ τελειοποιήσωσι, γίνονται ψευδοδι-
κηγόροι, ψευδοῖατροὶ, ψευδοδιδάσκαλοι καὶ ὑπ-
άλληλοι. Ἰδιαιτέρως δὲ ἀποστροφὴν ἔχουν οἱ
Ἕλληνες εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὑπρέτου, θε-
ωροῦντες αὐτὸ οὐ μόνον ἐργῶδες ἀλλὰ καὶ τα-
πεινωτικόν, καὶ μὴ ὑποφέροντες νὰ κοπιῶσι
πρὸς χάριν ἄλλου. Καὶ ὅμως πᾶσα ἐργασία γί-

νεται πρὸς χάριν ἄλλου, πρὸς χάριν τοῦ πλη-
ρόντος· ὁ ἐργάτης ἀποβλέπει εἰς τὴν πληρω-
μὴν, οὐχὶ εἰς τὸν ἐκ τῆς ἐργασίας ὠφελούμενον·
ἀλλ' ἐν τῇ οἰκίᾳ ὁ κύριος πάρεστι, βλέπομεν δὲ
θεραπεύομεν καὶ τοῦτο πληγόνει τὴν ὑψηλοφρο-
σύνην ἡμῶν. Ἐκ τῆς ἀποστροφῆς ταύτης οἱ νέ-
οι, ὅσοι βιάζονται νὰ γείνωσιν ὑπρέται, γίνον-
ται μὲ τὸν σκοπὸν νὰ κερδίσωσιν ἐκ τοῦ μισθοῦ
μικρὸν κεφάλαιον καὶ διὰ τούτου νὰ προβίβα-
σθῶσιν εἰς ὀσποπώλας. Ἄν ποτε ἴδῃτε προσβεβη-
κότα ὑπρέτην, οὗτος εἶναι πρῶτον ὀσποπώλης
περιπεσὼν εἰς συμφοράς· ἢ τὰ παστά του ἐφθά-
ρησαν ἢ ἡ ἀστυνομία καταστρέψασα τὰ ἐλ-
λιπῇ σταθμά του τὸν ὥθησεν εἰς ἐμπορικὸν ναυ-
άγιον. Ἐπανερχεται τότε εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ
ὑπρέτου ἐργαζόμενος εἰς δευτέραν ἐκδοσιν ὀ-
σποπώλου.

Τοιοῦτων ἀρχῶν ἐμφορούμενος καὶ ὁ ἡμέτε-
ρος Ἐπαμεινώνδας ἠρωϊκῶς ἐπροτίμησε τὴν πεί-
ναν ἀντὶ τῆς ταπεινώσεως. Ἀλλὰ κατὰ δυστυ-
χίαν ἡ πείνα δὲν νικᾷ πάντοτε, τὸ τρόπαιόν
τῆς εἶναι στιγμιαῖον. Ἐδέησε λοιπὸν νὰ προσ-
φύγῃ ἐκ νέου εἰς τοὺς φίλους. Οἱ φίλοι ἦσαν τω-
νόντι γενναῖοι, ἀλλὰ τὰ βαλάντιά των δὲν ἀν-
ταπεκρίνοντο εἰς τὰς διαθέσεις των· ἔσωσαν
τότε τὸν ταλαίπωρον νέον, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο
καὶ νὰ ἐξακολουθήσωσι σώζοντες. Τὰ μέσα ἐξ-
ητλήθησαν καὶ ἡ πείνα ἐπανήλθεν. Ἐβιάσθη
τότε νὰ ἐπανεέλθῃ πρὸς τὸν κύριον Μανούσον, ἡ-
κούσε τὴν φορὰν ταύτην μετὰ σκληροτέρας ὑπο-
μονῆς τὰ φιλοσοφικά αὐτοῦ ἐπιχειρήματα καὶ
γενόμενος καὶ αὐτὸς φιλόσοφος συνήνεσε νὰ δο-
κιμάσῃ τὴν ζωὴν κατὰ τὸ πρακτικὸν αὐτῆς μέ-
ρος, καὶ ἠρώτησε τὸν κ. Μανούσον πῶς καὶ ποῦ
ἠδύνατο νὰ εὔρῃ θέσιν ὑπρέτου.

— Ἐλα εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μου, τὸν εἶπεν ὁ
ἀγαθὸς Μανούσος. Πρέπει, πρὶν ζητήσῃς ἀνωτέ-
ραν θέσιν, νὰ διδαχθῇς τὴν ἐργασίαν. Ἐχει καὶ
ὁ ὑπρέτης τὴν ἐπιστήμην του, ἐπιστήμην οὐχὶ
εὐκολον, καθότι διδάσκεται διὰ μόνης τῆς πεί-
ρας καὶ τῆς ἀσκήσεως. Ἐγὼ θέλω παραβλέπει
καὶ σε ὁδηγεῖ. Ἐλθε τώρα νὰ σοὶ εὐχρηθῶ καλὴν
ὁρεξίν.

— Περιττὴ εἶναι ἡ εὐχὴ, ἀπῆντησεν ὁ Ἐπα-
μεινώνδας καὶ ἐκάθησε παρὰ τινὶ τραπέζῃ ἐν τῷ
μαγειρείῳ. Ἐκεῖ μασσῶν καὶ συλλογιζόμενος
ἐφθασε νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἀπὸ γραμματέως ὑπο-
τελωνεῖον δύναται τις νὰ γείνῃ ὑπρέτης ξενο-
δοχείου. Ἀλλ' εὐκολώτερον ἐχώνευσε τὸ δειπνῶν
παρὰ τὴν κοινωνικὴν του ὑποβίβασιν. Ὅπως δὴ
ποτε ἤρχισε νὰ συνειθίζῃ καὶ εἰς ταύτην, βοη-
θούμενος μάλιστα ὑπὸ τῶν εὐχύλων φαγητῶν
τοῦ ἐστιατορίου. Οὐδὲν ἄλλο μᾶς κάμνει τόσον
ὑπομονητικούς εἰς τὰς ἐναντιότητάς τῆς ζωῆς
ὅσον ἔδεσμα καλῶς παρεσκευασμένον.

Δὲν ἐνθυμούμεθα πόσον διήρκεσεν ἡ μαθητεία
καὶ πόσον καιρὸν ἔμεινεν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τοῦ

κυρίου Μανούσου. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐδιδάχθη
πολλότατα πράγματα, ἅτινα ἡγνῶσι· ἔμαθε τὰς
ὀνομασίας τῶν τοσούτων καὶ τόσον ποικίλων
σκευῶν, ὧν ὁ ἄνθρωπος χρῆζει εἰς τὴν ἀπλου-
στάτην ὑπόθεσιν τῆς τροφῆς καὶ τῆς ἀναπαύσε-
ώς του, καὶ προσέτι τὴν προσήκουσαν αὐτῶν
χρῆσιν. Συζητῶν δὲ πολλάκις μετὰ τῶν συνυ-
πηρετῶν του πολιτικά καὶ ἐξερχόμενος μετ' αὐ-
τῶν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως εὕρισκεν ὅτι ἡ
ζωὴ τοῦ ὑπρέτου δὲν ἦτο τόσον ἀχαρὶς ὅσον
ἐφαίνετο. Συνήντα ἐνόησε καὶ τοὺς παλαιούς του
φίλους καὶ ἔειπεν ὅτε τοὺς ἐπεσκέπτετο. Ἐνώπιον
τούτων δὲν ἦτο ὡς πρὶν ἀξιοπρεπής, ἐσυστέλ-
λετο διότι αὐτὸς μὲν ἐλέγετο ὑπρέτης, ἐκείνοι
δὲ ὑπογραμματοῖς ἢ ἀρχιφύλακες, ἂν καὶ εἰς
περίοδον παυσανίων· ἀλλ' ὅτε ἀπέτισεν αὐτοῖς
ὅσα ὤφειλεν, ἐφιλονέικει μετ' αὐτῶν περὶ τῶν
περιπετειῶν τοῦ βίου καὶ ἐφαίνετο συλλογιζό-
μενος, ὅπως ὁ Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ.

Μεταξὺ τῶν φίλων του διέπρεπεν ἐκεῖνος τὸν
ὁποῖον ὀνομάσαμεν ἤδη κύριον Ἐκφουστάνελλον.
Αὐτὸς ἦτον ὁ στενωτέρός του, ἡσχέσις των ἦτο
μᾶλλον ἐλευθέρα. Ὁ Ἐκφουστάνελλος οὗτος εἶ-
χεν ἄλλοτε ἄλλο ὄνομα λήγον ἐν ἰδίᾳ μὲ τὸ
ὄνομα τοῦτο καὶ μὲ τὸ κομψὸν ἐνδυμα τῆς φου-
στανέλλας μετέβη ἐκ τῆς πατρίδος του εἰς Ἀ-
θήνας πρὸς εὔρεσιν πόρου ζωῆς· ἀποτυχὼν δὲ
εἰς πᾶν ἄλλο, ἔγεινεν ἐφημεριδογράφος. Ἡ ἐφη-
μερίς ὅμως δὲν εὔρε προστάτην οὐδένα κομμα-
τάρχη καὶ αἱ μάγγαι, ἂν καὶ ἐπρόσφεραν τρία
φύλλα τὴν πεντάραν, δὲν εὕρισκον ἀγοραστήν.
Τὴν δημοσιογραφικὴν του ἀπυτυχίαν ἀπέδωκεν
ἐν μέρει εἰς τὸ ὄνομά του, διότι παρετήρησεν
ὅτι ἡ εἰς ἰδίᾳ κατάληξις ἐθεωρεῖτο οὐχὶ σοβα-
ρῶν ἀνδρῶν λήγουσα· τὴν ἀπέδωκε δὲ καὶ εἰς
τὴν ἐνδυμασίαν του· διότι ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἡ
φουστανέλλα δὲν εἶχε τὴν πλειονοψηφίαν. Συν-
ταγματικῶς λοιπὸν σκεπτόμενος καὶ πρὸ πάντων
εὕρισκων φραγκορράπτας ἐπὶ πιστῶσι κόπτοντας
καὶ ράπτοντας, ἐνεδύθη τὸ εὐρωπαϊκὸν ἐνδυμα,
ἐξέβαλε τὴν φουστανέλλαν καὶ ὀνόμασεν ἑαυ-
τὸν Ἐκφουστάνελλον. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο,
ἐνῷ ἡ ἐφημερίς του ἔπνεε τὰ λείψατα, φοιτῶν εἰς
τὸ πανεπιστήμιον διήκουσε τινῶν μαθημάτων
τῆς Νομικῆς Σχολῆς, ἔδωκεν ἐξετάσεις καὶ ἔ-
λαβε τὸ πτυχίον τοῦ δικηγόρου. Ἡ ἐπιτυχία
αὕτη τὸν ἐπαρηγόρησε διὰ τὸν θάνατον τῆς ἐφη-
μερίδος του· διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην συνέπε-
σε νὰ μὴ πωληθῇ μήτε ἐν φύλλον, ὁ δὲ τυπο-
γράφος, ὅστις ἦτο συνέταιρος, ἠρνήθη νὰ ἐξα-
κολουθήσῃ. Ἀπὸ τῆς δημοσιογραφίας λοιπὸν με-
τεπήδησεν ὁ κ. Ἐκφουστάνελλος εἰς τὸ δικηγο-
ρικὸν ἐπάγγελμα. Εἶχε τὸν τίτλον, εἶχε τὸ δι-
πλωμα, εἶχε τὸ γραφεῖον· ἦτο πλήρης (ὡς ἔ-
λεγε) δικηγόρος, δὲν ἔλλειπον εἰμῇ οἱ πελάται.
Πελάτας τῶνόντι δὲν εἶχε κατορθώσει ν' ἀπο-
κτήσῃ, ἂν καὶ πρὸ μηνῶν ἦτο δικηγόρος, ὅτε ὁ

Ἐπαμεινώνδας ἦλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν. Τούτου ἕνεκα δὲν ἠδυνήθη οὔτε δραχμὴν νὰ δανείσῃ εἰς αὐτὸν κατὰ τὰς πεινητικὰς τοῦ ἡμέρας, καὶ οὕτως ἐσώθη ἡ μεταξὺ τῶν ἀγάπῃ καὶ εἰλικρίνειας. Τὸν ἐδίδεν ὅμως πάντοτε πολυτίμους συμβουλὰς, ὑπέκαιε τὴν φιλοπατρίαν του, τὸν ἐσύσταινεν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὸν παρεκίνηει νὰ μὴ ἔχῃ τὴν τοῦ ὑπηρετοῦ θέσιν εἰμὴ ἀπλῶς ὡς χορταστικὸν καταφύγιον, νὰ μοχθῇ δὲ εἰς ἀνάκτησιν τῆς ἐν τῷ ὑποτελωνεῖῳ γραμματείας διὰ νὰ ζήσῃ ὡς πολίτης ἐλεύθερος.

— Ἄν ἦτο δυνατόν, τὸν ἔλεγε μίαν ἡμέραν, νὰ γείνω βουλευτής, μετὰ τὴν πρώτην τῆς βουλῆς συνεδρίασιν ἤθελε λάβει τὴν θέσιν σου.

— Ἄν ἦτο δυνατόν, ἀπήντησεν ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ εἶχα θέσιν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μου, σὲ ὑπόσχομαι τὰ δύο τρίτα τῶν ψήφων εἰς τὴν πρώτην ἐκλογὴν.

Τοιαῦτα ἦσαν τὰ αἰσθήματα τῶν δύο φίλων ὅτε ἡμέραν τινὰ ἔμαθεν ὁ κύριος Μανοῦσος ὅτι ὁμογενὴς πλούσιος, νεωστὶ ἐγκατασταθεὶς ἐν Ἀθήναις, ἐξίτηι ὑπηρετήν νέον ἀξιούστατον. Ἡβουλήθη λοιπὸν νὰ τοποθετήσῃ παρ' αὐτῷ τὸν Ἐπαμεινώνδαν εἴτε ὑπὸ εὐνοίας ἐπιθυμῶν νὰ τὸν προαγάγῃ, εἴτε καὶ διότι εὕρισκε συμφέρον νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ ἐν τῷ ἐστιατορίῳ δι' ἄλλου ἐμπειροτέρου. Προσῆλθεν εἰς φίλον τοῦ μνησθέντος ὁμογενοῦς, ὠμίλησε μετ' ἐνθουσιασμοῦ περὶ τοῦ νέου ὑπηρετοῦ, τὸν ἐσύστησε μετ' ὄρκου ὡς τὸν τελειότερον καὶ τιμιώτερον τῶν ὑπηρετῶν καὶ οὕτω κατώρθωσε νὰ τὸν εἰσάξῃ. Μεγάλῃ δυσκολίᾳ δὲν ἔδειξεν ὁ Ἐπαμεινώνδας νὰ δεχθῇ τὴν νέαν ταύτην θέσιν. Ἐκτὸς τῶν πλεονεκτημάτων, ἅτινα μὲ λαμπρὰ χρώματα ἐζωγράφισεν ὁ κ. Μανοῦσος, ἡ θέσις εἶχε δι' αὐτὸν μέγιστον ἀγαθόν· ἀντὶ νὰ ὑπηρετῇ δημοσίως ἐν ξενοδοχείῳ, ἤθελε κρύπτει ἐντὸς ἰδιωτικῆς οἰκίας τὴν ταπεινότητά του. Ἐδέχθη λοιπὸν, καὶ οὕτως ἔγεινεν ὑπηρετὴς τοῦ κύρ Κώστα.

Ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἡ Καλλιόπη ἦτον ἥδη ἐστρατοπεδευμένη ἐν αὐτῇ. Εἶχε βοηθήσει τὴν σύζυγον τοῦ κύρ Κώστα εἰς τὸ νὰ εὐπρεπίσῃ τὰ δωμάτια, ἐκτένιζεν αὐτὴν μετὰ προσοχῆς κατὰ πᾶσαν πρωΐαν καὶ διὰ προθυμίας καὶ θωπευμάτων προσεταιριζομένη τοὺς κυρίους τῆς ἀπέκτισε δικαιώματα εἰς τὴν πρωθυπουργίαν. Ἄν καὶ φύσει ἀνεξαρτήτου χαρακτῆρος ὁ Ἐπαμεινώνδας ἀνεγνώρισε τὴν ὑπεροχὴν αὐτῆς, διότι ἄπειρος ὢν ἀκόμη εἶχεν ἀνάγκην ὁδηγίας εἰς πολλὰ. Βαθυμῆδον δὲ εὕρισκε τὴν φιλίαν τῆς μακροτέρου θαλαμηπόλου λίαν εὐάρεστον. Δὲν ἐσυζήτουν μὲν πολιτικὰ ὡς ἐν τῷ ἐστιατορίῳ, ὑπῆρχον ὅμως ἄλλα ἀντικείμενα τερπνῆς διατριβῆς, ὡς παραδείγματος χάριν αἱ ὠραὶ τέχνη καὶ μάλιστα ἡ πλαστικὴ, εἰς ἣν ὁ Ἐπαμεινώνδας εἶχεν ἀποκτήσει ἐν τῇ συναναστροφῇ τῶν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ὑπηρετῶν

ἀξιολόγους γνώσεις. Δὲν ἦτον ἡ Καλλιόπη γυνὴ νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ἀρετὴν τῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ σκοπὸν τοῦ βίου ἀνέκαθεν ἔθετο τὸν γάμον, ὠφελουμένη νῦν ἐκ τῆς εὐκαιρίας, ἐπεθύμει νὰ λάβῃ τινὰ εἰς τὸ πρᾶγμα προπαιδεῖαν.

Ἡ οἰκία ἦτον ἡσυχος, ἡ ἐργασία τακτικὴ, οἱ κύριοι πρᾶοι καὶ προσηνεῖς, μεταχειριζόμενοι τοὺς ἀνθρώπους τῶν μὲ ἀγαθότητα καὶ συγκατάθεσιν· ὥστε ὁ Ἐπαμεινώνδας ἤθελε εἶναι εὐτυχὴς, ἂν ἤξευρε νὰ ἐκτιμῇ τὴν θέσιν του. Ἦτον ἥδη ἀπηλλαγμένος παντὸς χρέους, ἀπέκτισεν ἐνδύματα ὅσα δὲν εἶχε ποτὲ, ἐφόρεσε τὸ μαῦρον φράκον καὶ τὸν λευκὸν λαϊμοδέτην τοῦ νεωτέρου πιθηκισμοῦ, καὶ ἦτον εἰς τὴν ἀκμὴν ν' ἀρχίσῃ ἀποταμιευόμενος τὰ ἐκ τῶν μισθῶν του χρήματα, ὅτε αἰφνης ἀναγινώσκει εἰς τὴν ἐφημερίδα ὅτι διελύθη ἡ βουλὴ καὶ διατάσσονται νέαι ἐκλογαὶ καθ' ὅλον τὸ κράτος.

Ἡ εἰδήσις αὕτη μετέστησε τὸν Ἐπαμεινώνδαν εἰς ἄλλον κόσμον· ἐλησμόνησε τὰ παθήματά του, δὲν προσεῖχε πλέον εἰς τὸ ἔργον του, ἐβλεπε τοὺς κυρίους τοῦ μὲ καταφρόνησιν καὶ τὴν Καλλιόπην μὲ ἀδιαφορίαν· δὲν εἶχεν εἰς τὸν νοῦν εἰμὴ ἐκλογικὴν πάλην, θρίαμβον, Ἐκφουστάνελλον βουλευτὴν καὶ ἑαυτὸν ὑποτελώνην. Ὅσάκις ἐξήρχετο τῆς οἰκίας ἐπορεύετο εἰς τοῦ Ἐκφουστάνελλου. Ἐκεῖ συνεσκέπτοντο τί ποιητέον, ἐστίναν σχέδια ἐπὶ σχεδίων καὶ ἐμβῆκαν εἰς συγὴν ἀνταπόκρισιν μετὰ τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ γνωρίμων. Φαίνεται ὅτι ἔφεραν ἐπὶ τέλους αὐτοὺς εἰς τὰ νερά τῶν, αἱ εἰδήσεις ἦσαν ἐνθαρρυντικαί, ἅπαντα ἔβαινον κατ' εὐχὴν, ἡ μηχανὴ ἦτον ἐτοιμὴ εἰς κίνησιν. Ἀλλ' ἐχρειάζετο ὁ ἀτμός ὁ μέλλων νὰ κινήσῃ τὴν μηχανήν, ἐχρειάζοντο χρήματα. Δὲν ἐννοεῖ τις τί χρειάζονται τὰ χρήματα εἰς πρᾶγμα τόσον ἀπλοῦν οἷον ἡ ἐκλογὴ βουλευτοῦ· φαίνεται ὅμως ὅτι χρειάζονται. Οἱ ἀνταποκριταὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας ὠρίζον ἐν ποσόν, ὅπερ ἔβαλεν εἰς ἀμνηστὴν τὸν ὑποψήφιον βουλευτὴν καὶ τὸν μέλλοντα ὑποτελώνην. Οὕτε ὁ εἰς οὕτε ὁ ἕτερος ἠδύναντο νὰ ὑπερικησώσι τὴν δυσκολίαν· ὁ μὲν δὲν εἶχε οὐδένα ὀβολόν, ὁ δὲ δὲν εἶχεν οὐδένα πελάτην, ὅπερ καταντᾷ εἰς τὸ αὐτό. Συνεσκέπτοντο λοιπὸν, συνεζήτουν καὶ ἐβασάνιζαν τὸν νοῦν τῶν πῶς νὰ προμηθευθῶσι τὸ ἀναπόφευκτον αὐτὸ εἰς ἐκλογὴν μέσον, ὅπερ πρὶν δὲν εἶχαν ποσῶς συλλογισθῇ. Μετὰ μυρίας ἀπράκτους ἐπινοήσεις εἶπε τέλος ὁ Ἐκφουστάνελλος.

— Δὲν βλέπω εἰμὴ ἐν μόνον μέσον, νὰ ζητήσῃς μνηστῆρας ἀδελφὰς ἀπουσίας παρὰ τοῦ κύρ Κώστα σου καὶ τριμηνιαίων μισθῶν προκαταβολήν. Ἄν κάμῃς τὴν αἴτησιν ἐν ὀνόματι τῆς κινδυνεύουσας νὰ καταστραφῇ ὑπὸ κακῆς Κυβερνήσεως πατρίδος, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀπαραγράπτων συνταγματικῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἑλλήνος, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἐπιτύχῃς. Οἱ ἄνθρωποι

αὗτοί εἰναι ἀκόμη φιλοπάτριδες, μὴν ἐννοοῦντες δὲ τὸν συνταγματικὸν ὀργανισμὸν τῆς πολιτείας, δὲν θέλουν τολμήσει ν' ἀποποιηθῶσι τὴν διὰ μικρᾶς θυσίας συνδρομὴν τῶν. Ἐπειτα, τίς οἶδε; θέλει κολακεύσει ἴσως τὴν φιλοδοξίαν τοῦ κύρ Κώστα νὰ ἔχῃ ὑπηρετήν φίλον καὶ δημιουργὸν βουλευτοῦ, μάλιστα βουλευτοῦ ὅπως πρέπει.

Τὴ ἐπινοήμα ἦτο θαυμασίον· ὁ Ἐπαμεινώνδας δὲν ἀμφέβαλλε καὶ περὶ τῆς εὐδωσέως αὐτοῦ καὶ ἀπεσύρθη περιχαρὴς, συλλογιζόμενος κατὰ τινὰ στιγμὴν καὶ ἐν τίσι φράσεσι νὰ ὑποβάλῃ τὴν πρότασιν εἰς τὸν κύριόν του.

Τὴν ἐπιούσαν πρωΐαν, ὅτε ὁ κύρ Κώστας κατὰ βᾶς εἰς τὸ ἐστιατορίον του ἐλάμβανε τὸν καφέ του καὶ μόνος ὑπηρετεῖ αὐτὸν ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἐφάνη ἀρμοδιωτάτη στιγμὴ νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ πατριωτικὸν σχέδιον τοῦ Ἐκφουστάνελλου. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἀφοῦ πολλάκις ἐξηροκατάπιε καὶ παρεσκευάσθη, εἶπε τέλος διὰ τόνου ξηροῦ εἰς τὸν κύρ Κώσταν·

— Κύριε, ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, εἰς οἵανδ' ἴσως κοινωνικὴν θέσιν καὶ ἂν εὕρισκόμεθα, ἔχομεν καὶ διατηροῦμεν τὰ συνταγματικὰ ἡμῶν δικαιώματα.

Ὁ κύρ Κώστας ἠτένισεν εἰς αὐτὸν ἐρωτηματικὸν βλέμμα· τί ἄρα ἐσήμαινεν ἡ δῆλωσις αὕτη;

— Γνωρίζετε ἴσως, κύριε, ἐπέφερεν ὁ Ἐπαμεινώνδας, ὅτι προσεχῶς γίνονται νέαι βουλευτικαὶ ἐκλογαί. Ὁφείλω καὶ ἐγὼ ὡς πολίτης Ἑλλήν νὰ δώσω τὴν ψήφον μου.

— Δόσε τὴν, ἀπήντησεν ὁ κύρ Κώστας χωρὶς ν' ἀναβλέψῃ.

— Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ψηφίσω εἰμὴ εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς μου. Πρέπει νὰ ὑπάγω καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξόδων. Ζητῶ νὰ μοι χορηγήσῃς ἐνὸς μηνὸς ἄδειαν ἀπουσίας, νὰ μοι πληρώσῃς τρία μνηστῆρας ὥστε νὰ εὕρεθω εἰς θέσιν νὰ ἐξασκήσω τὰ συνταγματικὰ μου δικαιώματα.

— Ὑπαγε νὰ κυττάξῃς τὸ ἔργον σου, εἶπε τότε ξηρὰ ὁ κύρ Κώστας, καὶ ἄφες τὰς ἀνοησίας αὐτάς.

— Ἀνοησίας! ὑπέλαβε μετ' ἐμφάσεως ὁ Ἐπαμεινώνδας· ἀνοησίαι δὲν εἶναι τὰ πολιτικὰ τοῦ Ἑλλήνος δικαιώματα, ἅτινα καθιέρωσε τὸ Σύνταγμα. Σὰς προειδοποιῶ μάλιστα ὅτι διὰ τῆς συμπεριθέσεώς μου θέλετε ἔχει φίλον καὶ ἐν ἀνάγκῃ, προστατὴν βουλευτὴν παντοδύναμον.

— Δὲν ἔχω χρεῖαν προστασίας, εἶπεν ἀνίσταμενος ὁ κύρ Κώστας, καὶ στρέψας τὰ νῶτα εἰς τὸν ὑπηρετήν ἐξῆλθεν.

Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἔμεινεν ἐμβρόντητος. Οὐ μὲν καὶ λύσσα πατριωτικὴ ἐπλήρωσε τὴν ψυχὴν του καὶ, ἐπειδὴ ἐν τοσοῦτῳ ὁ κύρ Κώστας ἔγεινεν ἄφαντος, τείνων ὕβριστικῶς πρὸς τὸ μέρος αὐτοῦ τὴν χεῖρα·

— Ἀναίσθητε, ἐκράγασεν, ἀνάξιε συνταγματικότητος! Κατανοῶ τοὺς σκοπούς σου· θέλεις νὰ καταστρέψῃς τὸ Σύνταγμα, νὰ χανδακώσῃς τὴν ἐλευθερίαν καὶ νὰ ἐγείρῃς τὸν δεσποτισμὸν εἰς τὸ κλασσικὸν ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν καὶ συναισθανθεὶς ὅτι πᾶσα ἐλπίς εὐρέσεως χρημάτων ἀπέδρα, ἐστένανεν ἐκ βᾶθους καὶ ἐκάθησεν ἄθυμος. Πολλὴν ὥραν ἐσυλλογίζετο, ὅπως συλλογιζόνται οἱ τεταραγμένοι τὴν ψυχὴν, αἱ ἰδέαι του διεδέχοντο ἡ μία τὴν ἄλλην ἀσυνάρτητοι, εἰς οὐδεμίαν ἀπόφασιν καταλήγουσαι. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους σατανικὸς λογισμὸς διεπέρασε τὴν κεφαλὴν του καὶ ἠτένισε τὸ βλέμμα εἰς τὰ πέριξ ἐπιπλά. Ἰστατο ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ μεγάλη καὶ εὐξέστος σκευοθήκη, ἐν ᾗ ὑπῆρχον εὐρύθμως τοποθετημένα ἀργυρᾶ σκεύη, πρόχοι, ζαχαροδόκι, πινάκια καὶ ἄλλα, ῥωσικῆς κατασκευῆς, ὠραῖα τὸ σχῆμα καὶ ἀστράπτοντα. Εἰς ταῦτα ἀτενίσας κατεσχέθη ὑπὸ δεινοῦ πειρασμοῦ νὰ τὰ μεταχειρισθῇ εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν πολιτικῶν του ὀνειροπολημάτων. Ὅταν ἡ κεφαλὴ πυρέσῃ, λίαν εὐκόλως ἐνδίδομεν εἰς τὸν πειρασμόν. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο ὁ δυστυχὴς νέος πολλὴν ὥραν ἔμεινεν ἀναποφασιστος. Δυστυχὴς τῷ ὄντι! Ἐναντίον τοιοῦτου πειρασμοῦ ἡ ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην ὑποστηρίγματος· ὁποῖον δὲ ὑποστήριγμα εἶχεν ὁ ἄπειρος αὐτὸς καὶ παράφορος ἄνθρωπος! Ἀνατροφὴν; ἀνατροφὴν οὐδέποτε ἔλαβε. Ὁρησκείαν; Οἴμοι! διὰ τοῦ ἀνεπαρκούς τούτου Κλήρου, ὅστις δῆθεν μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὸν κατὰ Χριστὸν βίον, διὰ τῆς ἐν τοῖς σχολείοις μηχανικῆς διδασκαλίας, διὰ τῆς ὁσημέραι ἐπικρατούσης ματαιοφροσύνης, τὸ ὀρησκευτικὸν αἶσθημα ἐξησθῆναι παρ' ἡμῶν καὶ βαθυμῆδον μηδενίζεται· ὁ δὲ φετιχισμὸς τοῦ ὄχλου οὐδὲν ἔχει τὸ ὀρησκευτικὸν καὶ εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ. Ἐλθὼν χευμένος λοιπὸν ὑπὸ τῆς μόνῃς ἰδέας, ἥτις τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκυρίευσεν τὸν νοῦν του, παρεξέτράπη εἰς πρᾶξιν ἀνόσιον. Ἐγερθεὶς ὡς μαινόμενος ἔλαθεν ἐκ τῆς σκευοθήκης ὅσα ἠδυνήθη ἀργυρᾶ σκεύη· ἠπλώσεν ἐν τραπέζῳ ἀνδύλον, τὰ ἔθεσεν ἐν αὐτῷ καὶ τὰ ἐτύλιξεν. Ἐπειτα λαβὼν τὸ δέμα ὑπὸ μάλῃς ἐξῆλθε λάθρα καὶ ἀπαρατήρητος διὰ τῆς ὀπίσθεν θύρας τοῦ οἴκου. Ὀλίγας στιγμὰς ἐπλανήθη μὴ διακρίνων ποῦ πορεύεται· ἔπειτα εὕρηκε τὸν δρόμον του καὶ διευθύνθη εἰς τοῦ Ἐκφουστάνελλου.

Ὅτε τὸν εἶδεν ὁ Ἐκφουστάνελλος ὡρὸν καὶ τεθορυβημένον, παρατήρησας τὸ εἰς χεῖράς του δέμα.

— Τί εἶναι αὐτό; ἐφώνησεν.

— Εἶναι ἡ ἐκλογὴ σου, ἀπήντησεν ὁ Ἐπαμεινώνδας καὶ ἔθεσε τὸ δέμα ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ Ἐκφουστάνελλος ἔγεινε περιχαρὴς, ἐπίστευσε μίαν στιγμὴν ὅτι ὁ κύρ Κώστας ἔδωκε τὰ ἐκατομμύριά του εἰς τὸν ὑπηρετήν του διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν ἐκλογὴν τοῦ βουλευτοῦ, καὶ ἀνοίξας τὸ δέμα ἔθετο τὰ σκεύη.

— Μοσχοβιτικά έργα, επέφεραν, έργα δεσποτισμού, ἀπολύτου μοναρχίας. Ἀλλὰ θέλομεν τὰ συνταγματίζει μεταχειριζόμενοι αὐτὰ εἰς ἐκλογὴν ἀντιπροσώπου τοῦ λαοῦ. Διὰ τὴν ὅμως δὲν ἔδωκε μετρητὰ, ἀλλὰ σκεύη;

Ἐξήγησε τότε ὁ Ἐπαμεινώνδας τίνι τρόπῳ ἐγένετο κάτοχος αὐτῶν, τοῦτο μέγας ἀπέρρεσεν εἰς τὸν Ἐκφουστάνελλον· συνωφρυνώθη καὶ

— Δὲν ἡτοίμασες ἐκλογὴν, εἶπεν, ἀλλὰ τὸν Μενδρεσέ, τὸ κακουροδικεῖον.

Αἱ τρομεραὶ αὗται λέξεις κατεφόβισαν τὸν Ἐπαμεινώνδα.

— Ὁ, τι καὶ ἂν ἔκαμα, εἶπεν εἰς τὸν Ἐκφουστάνελλον, σὺ πταίεις· εἶσαι συνένοχος.

— Συνένοχος ὅσον ἀγαπᾷς, ἀπῆντησεν οὗτος, συνένοχος... Ἐνοχος μάλιστα, ἔνοχος· ἡ συνενοχὴ δὲν εἶναι ἀξία τοῦ Ἑλλήνου. Ἀλλὰ τί κατωρθώσαμεν; Μεχρισοῦ σὲ σώσω ἀπὸ τῶν ὀρκωτῶν, θέλεις μείνει εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ εἰσαγγελέως, ὅστις κατοικίζει τοὺς ξένους τοῦ εἰς τὸν Μενδρεσέ. Μεχρισοῦ δὲ ἐξέλθης, αἱ ἐκλογαὶ θέλουν εἶσθαι πρὸ καιροῦ τελειωμέναι καὶ ὅλα τὰ ὑποτελωνεῖα τῆς Ἑλλάδος εἰς ξένους χεῖρας.

Ἐνόησε τότε ὁ δυστυχὴς Ἐπαμεινώνδας ὅτι ἐπράξεν ἀνωφελὲς ἔγκλημα· τότε μάλιστα μόνον κατενόησε τὸ σοβαρὸν τῆς πράξεώς του καὶ ὅτι διέτρεχε κίνδυνον, καὶ ἤρχισε μερψιμοιρῶν καὶ καταρώμενος.

— Ἀφες τώρα αὐτὰ, τὸν λέγει ὁ Ἐκφουστάνελλος. Λάβε τὰ ἀσημικὰ ὅπως τὰ ἔφερες, ἐπίστρεψε εἰς τὴν οἰκίαν καὶ θέσε αὐτὰ ὅπου ἦσαν, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ τις τί συνέβη. Οὕτω διατηρεῖς τὴν θέσιν σου, δὲν χάνομεν τὴν ἐλπίδα τῆς ἐκλογῆς καὶ δὲν ἔχομεν ἐμπερδεύματα μὲ τὸν κύριον εἰσαγγελέα.

— Τί λέγεις! ἐφώνησεν ὁ Ἐπαμεινώνδας. Τώρα τὸ πρᾶγμα ἐγένετο βεβαίως γνωστόν. Ἡ Καλλιόπη θὰ ἀνεκάλυψε τὴν φυγὴν τῶν ἀσημικῶν καὶ τὴν ἰδικὴν μου καὶ ὡς εἶναι παμπόνηρος ἐνόησε τί τρέχει· καὶ ἐπειδὴ δὲν τὰ ἔχομεν τώρα καλὰ μαζῇ, κατήγγειλε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν κύρ Κώστα. Αὐτὴν τὴν στιγμήν ἴσως ὁ ἀστυνόμος εἶναι εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς συντάσσει τὴν ἐκθεσιν. Ἀχ! ὅχι, ὅχι, δὲν ὑπάγω νὰ παραδοθῶ μόνος μου. Θὰ φύγω, θὰ φρονεῖται... Ταῦτα δὲ λέγων ἔπεσεν ἀπηλπισμένος ἐπὶ τοῦ σκίμποδος.

— Παιδάριον! εἶπεν ὁ Ἐκφουστάνελλος. Οὐδεὶς δύναται νὰ σε κάμῃ τι ὅταν ἐκουσίως καὶ αὐθορμητῶς ἐπιστρέψῃς ὅσα ἔλαβες. Ὑπάγεσαι εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἄρθρου 113 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Σπεῦσε νὰ ὠφεληθῇς αὐτοῦ ἐνὸς εἴσαι εἰς καιρόν.

— Ἀφῆσέ με, ἀφῆσέ με! ἀπῆντησεν ἐν ἀδμονίᾳ ὁ δυστυχὴς νέος· δὲν ὑπάγω πούποτε. Τὸ πρᾶγμα ἐγένετο λίαν σοβαρὸν καὶ ἐπὶ-

φοβόν, ἐπίφοβον καὶ διὰ τὸν Ἐκφουστάνελλον. Ἐμεινεν ἐπ' ὀλίγον σιωπηλός· ἔπειτα εἶπεν εἰς τὸν Ἐπαμεινώνδα.

— Μείνε ἐδῶ, μὴν ἐξέλθης μεχρισοῦ ἐπανελθῶ· καὶ λαβὼν τὸν πῖλον καὶ τὴν ῥάβδον τοῦ ἐξῆλθε καὶ διευθύνθη εἰς τοῦ κύρ Κώστα.

Ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν εἶδε τὰ πάντα ἐν ἄκρᾳ ἡσυχίᾳ καὶ οὐδὲν ἐφανέρονεν ὅτι ἐκτακτόν τι συνέβη ἐν αὐτῇ. Ὁ Ἐκφουστάνελλος ἦτον ὑψηλοῦ ἀναστήματος, εἶχεν ὠραῖον μύσκακα, καὶ, ἐπειδὴ ἐνεδύετο ἐπὶ πιστώσει, τὸ ἐξωτερικόν του ἦτον ἀξιοπρεπές. Εἰσῆλθον λοιπὸν ἀνεμποδίστως παρὰ τῇ οἰκοδεσπότῃ. Εὗρε τὸν γέροντα ἀτάραχον, καθήμενον ἐν τῇ σπουδαστηρίῳ αὐτοῦ καὶ ἡσύχως ἀναγινώσκοντα. Μετὰ τὰς συνήθεις φιλοφρονήσεις ὁ Ἐκφουστάνελλος εἶπεν εἰς αὐτόν·

— Κύριε, πρέπει νὰ συνέβη σήμερον εἰς τὴν οἰκίαν σας ἐν δυστύχημα.

— Ναι, ἀπεκρίθη ὁ κύρ Κώστας, μᾶς ἐκλάπησαν τινὰ ἀσημικὰ τῆς τραπέζης.

— Ὁ δυστυχὴς νέος δὲν ἤθελε νὰ τὰ κλέψῃ. Τοιαύτη πρόθεσις δὲν ὑπῆρχε παντάπασιν· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸν ἐδώκατε τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα του...

— Πῶς! διέκοψε μετὰ τινος θαυμασμοῦ ὁ κύρ Κώστας. Ὁ ὑπηρετὴς μου λοιπὸν, ὁ Ἐπαμεινώνδας, αὐτὸς ὁ ἀθλιός εἶναι ὁ κλέπτης τῶν ἀσημικῶν; ὦ δυστυχία! Κρίμα τὸ παιδί, κρίμα! κρίμα!

Ὁ Ἐκφουστάνελλος ἐνόησεν ὅτι προσηνέχθη λίαν ἀνεπιτηδεῖως καὶ ὅτι πρῶτος κατήγγειλε τὸν φίλον του· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἀπισθοδρομήσῃ.

— Δὲν τὸν ἄφησα, Κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ κύρ Κώστας, δὲν τὸν ἄφησα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς ἐκλογάς· αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν εἶναι τῆς ἡλικίας του. Τὸν εἶχα διὰ καλὸν νέον καὶ ὅτι ἤθελεν ἀποκατασταθῇ τιμῶς εἰς τὸν κόσμον. Δὲν ἤθελα νὰ ριφθῇ ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν πάλιν τῶν πολιτικῶν παθῶν, νὰ καταντήσῃ ὡς τοὺς ἀθλίους τούτους, οἵτινες ὡς σκύλοι ἀλληλοφαγοῦνται δι' ἐν κόκκαλον.

— Ἐκεῖνος ἐξέλαβε τὸ πρᾶγμα διαφορετικᾶ, ἀπῆντησεν ὁ Ἐκφουστάνελλος. Ἡμεῖς ἐδῶ, βλέπετε, κύρ Κώστα, εἴμεθα ἐλεύθερον κράτος, ἔχομεν τὰ συνταγματικά μας δικαιώματα καὶ προθυμούμεθα νὰ τὰ ἐξασκώμεν. Ἐπειδὴ τὸν ἐμποδίσατε, ἠθέλησε νὰ ἐκδικηθῇ· διότι δὲν εἶναι κλοπὴ ἡ πράξις, εἶναι ἐκδίκησις ἀπλῆ· ἠθέλησε νὰ σᾶς λυπήσῃ μίαν στιγμήν διὰ τὴν ἀρνησίν σας, ἔπειτα ὅμως νὰ σᾶς ἐπιστρέψῃ τὰ ἀσημικὰ σας. Σᾶς τὰ ἐπιστρέφει. Μὴ κάμετε καταμήνυσιν.

— Τοῦ τὰ χαρίζω, εἶπεν ὁ κύρ Κώστας. Δὲν ἔχω οὐδεμίαν καταμήνυσιν νὰ κάμω. Ἡ ζημία εἶναι μικρά, μεγάλη εἶναι ἡ λύπη μου ὅτι, ἐνῶ μοι ἐ-

φαίνετο τόσον καλὸς νέος, ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι ἀθλιός.

— Μετεμνήσθη πικρὰ, κύριε κύρ Κώστα.

— Ὁ Θεὸς νὰ τὸν φωτίσῃ!

Ὁ Ἐκφουστάνελλος προσέθεσε καὶ ἄλλα τινὰ, ἅτινα παρέλειψεν ὁ στενογράφος, ζητήσας δὲ μίαν χειραψίαν τοῦ γέροντος ἀπῆλθεν. Ἐννοεῖται ὅτι παρεκάλεσεν ἐν τέλει αὐτόν, ἂν ἔχῃ τινὰ ὑπόθεσιν εἰς τὰ δικαστήρια, νὰ τοῦ τὴν ἐμπιστευθῇ.

Μεταβὰς εἰς τὸ δωμάτιόν του εὗρε τὸν Ἐπαμεινώνδα εἰς ἡν θέσιν τὸν εἶχεν ἀφήσει.

— Καλὰ νέα, φίλτατε! ἐφώνησε καὶ ἀπηγγέθη ἀκριβῶς εἰς αὐτόν τὴν μετὰ τοῦ κύρ Κώστα συνδιάλεξίν του. Ἐπειδὴ δὲ ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς συνεδριάσεως εἰς τὸ πρωτοδικεῖον, βιασμένος νὰ παρευρεθῇ εἰς αὐτήν.

— Μείνε, τὸν εἶπεν, ἐδῶ, μὴ σαλεύσης. Ἐπιστρέφω μετ' ὀλίγον καὶ ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν χαρισμένων, ὅχι πλέον ὑπεξηρημένων, μοσχοβικῶν σκευῶν.

Ἡ διήγησις τοῦ Ἐκφουστάνελλου βαθέως συνεκίνησε τὸν Ἐπαμεινώνδα. Ἡ ἐκ τῶν προηγηθέντων θλίψις εἶχε διώξῃ ἐκ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἐκλογὴν καὶ βουλευτὴν καὶ θέσιν ὑποτελών, καὶ μόνον διανοεῖτο τὴν παρούσαν δεινὴν θέσιν του. Ὅτε δὲ ἤκουσε μὲ πόσῃ ἀγαθότητᾳ ἐξεφράσθη περὶ αὐτοῦ ὁ κύριός του, ἀγανακτῶν κατὰ τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ, ἀνεπόλει ὅσας ἄλλας ἐνδείξεις συμπαθείας εἶχε λάβει παρὰ τοῦ γέροντος αὐτοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῆς παρ' αὐτῷ ὑπηρεσίας του. Ἐθεσε τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν καὶ ἔμεινε βυθισμένος εἰς σκέψεις μεχρισοῦ ἀπῆλθεν ὁ εὐγλωττος φίλος του. Τότε ὡς ὑπὸ ἐμπνεύσεως τινὸς κινήσεις ἠγέρθη, ἐπῆρε τὰ ἀργυρὰ σκεύη, ἐτύλιξεν αὐτὰ εἰς τὸν τραπέζομανδύλον, καὶ ἀναλαβὼν τὸ δέμα ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κύρ Κώστα.

Ὅτε ἐσήμανεν, ἤκουσεν ἐλαφρὰ βήματα εἰς τὰ ἐντός. Ἦτον ἡ Καλλιόπη, ἥτις ἦλθε καὶ τὸν ἠνοιξεν. Ἀμα ἐνεφανίσθη, ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα, ὅπερ μέχρι σήμερον ἀκόμη δὲν κατάρθωσαν ν' ἀναλύσωσιν οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα δεινοὶ· ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ἦτο βλέμμα ὀργῆς καὶ καταφρονήσεως, καὶ ἄλλοι ὅτι ἐνέφαιναν ἀγαλλίαςιν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν του. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν εἶπε λέξιν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἀλλὰ στρέψασα τὰ νῶτα ἀπεμακρύνθη.

Ὁ Ἐπαμεινώνδας δὲν εἶχεν ἀνάγκην ὀδῆγού. Ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν εἰς τὸ σπουδαστήριον, ἠνοιξε τὴν θύραν καὶ εὗρε τὸν ἐνώπιον τοῦ γέροντος. Ἀφῆσας δὲ κατὰ γῆς τὰ ἀσημικὰ, ἅτινα ἔκαμαν τὸν συνήθη κρότον, ἐστάθη ὀρθός, σιωπηλός καὶ νεύων κάτω τὰ ὄμματα.

— Πολλὰς ἀνοησίας ἔκαμες, τὸν εἶπε μὲ ἡσυχον ὕφος ὁ κύρ Κώστας.

— Παρεσύρθη, ἀπῆντησεν ὁ Ἐπαμεινώνδας,

καὶ τὰ δάκρυά του ἐπλημμύρισαν. Ὁ κύρ Κώστας ἤθελε νὰ γνωρίσῃ ἂν ἡ μεταμέλεια ἦτον εἰλικρινής· ὅτε δὲ εἶδε τὸ πρόσωπόν του ὡχρὸν καὶ ἤκουσε τοὺς κλαυθμούς του·

— Ὑπαγε, τὸν εἶπε, θέσε τὰ ἀσημικὰ εἰς τὸν τόπον των καὶ ἐτοίμασε τὸ γεῦμα.

Ἡ σύζυγος τοῦ κύρ Κώστα οὐδέποτε ἐδείξεν ὅτι ἔλαβεν εἰδήσιν τῶν συμβάντων. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἐφαίνετο τὰς πρώτας ἡμέρας προθυμότερος τοῦ δέοντος, συγχρόνως δὲ τεταραγμένος καὶ ἄθυμος. Μετὰ τινὰ καιρὸν ὅμως ἀνέλαβεν ἐντελῶς τὴν προτέραν του κατάστασιν, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ζήσῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἀγαθῶν γερόντων, οὓς ὑπηρετεῖ. Ἐξοικειώθη βαθμυθῶν μὲ τὸ ἔργον του καὶ ἠγάπησεν αὐτὸ, ἐνόησεν ὅτι, ἀντὶ νὰ κατατρέχῃ ἄλλους διὰ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν των, προτιμότερον εἶναι νὰ ὑπηρετῇ τοὺς πληρόντας αὐτόν. Χωρὶς δὲ νὰ διδαχθῇ ἡσθάλῃ τὸ ἔργον οὐδὲν ὀνειδός. Ἐν μόνον πρᾶγμα δὲν γνωρίζομεν νὰ εἰπώμεν περὶ τοῦ Ἐπαμεινώνδα εἰς τὸν ἀγανώστην, δὲν ἐμάθαμεν ποτὲ ἂν τὸν ἐσυγχώρησεν ἡ Καλλιόπη. Ε*

ΕΛΕΟΣ ΔΙΑ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΠΤΗΝΑ

Καθ' ἡμέραν παριστάμεθα εἰς σκανδαλώδεις καὶ ἀξιοποινοὺς θέαμα, εἰς τὸ μαρτύριον μικρῶν καὶ ἐρασιῶν ὑπάρξεων, τὰς ὁποίας ἐπλάσεν ὁ Δημιουργὸς ὅχι μόνον διὰ νὰ καθωραΐζουσιν τοὺς ἀγρούς μας καὶ τὰς ἀρούρας μας, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ προφυλάσσουσιν τὰ δένδρα καὶ τοὺς καρπούς μας ἀπὸ τοσούτων καμπῶν καὶ κανθάρων, οἱ ὁποῖοι τὰ κατατρώγουσιν καὶ τὰ ὑπονομεύουσιν διηνεκῶς. Καθ' ἡμέραν βλέπομεν ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ἐν ταῖς τριόδοις κατὰ πεντηκοστής καὶ ἑκατοστής τὰ ἄθωα μικρὰ πτηνὰ, παραδιδόμενα εἰς πώλησιν καὶ εἰς τὰ διὰ βίου βασανιστήρια—παραδιδόμενα, λέγομεν, εἰς τὴν μωρὰν παιδικὴν ἡλικίαν, ἢ καὶ εἰς τὴν ἡλίθιον ἐνηλικιότητα—ἀχ! τὰ ἐπιχρύσα, τὰ ποικιλόχρᾳ, τὰ χαρίεντα ἐκεῖνα καὶ μικρὰ στρουθία, τὰ ὁποῖα τόσον γλυκεῖαν διακλύνουν τὴν ἀρμονίαν των εἰς τοὺς κήπους, εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Τίποτε δὲν μᾶς στεροῦν αἱ ἐρατεῖναι ἐκεῖναι ὑπάρξεις· τίποτε δὲν μᾶς βλάπτουν· ἀλλὰ καὶ οὔτε διὰ τῆς σαρκὸς των δύνανται νὰ θεραπεύσουσιν τὰς ἀγρίας ὀρμὰς τῆς γαστροῦς μας. Δὲν μᾶς ζητοῦν τὰ μικρὰ πτηνὰ τίποτε ἄλλο, εἰμὴ ὀλίγην εὐσπλαγχνίαν, τίποτε ἄλλο εἰμὴ νὰ τὰ λησμονήσωμεν τοῦλάχιστον διὰ νὰ ζήσουσιν εἰς τὰ ἀχανῆ πεδία, τὰ ὁποῖα μᾶς καθυπέταξεν ὁ Θεός—νὰ ζήσουσιν τὰ ἄθωα στρουθία ἀνενόχλητα, ἐλεύθερα, ἀβασάνιστα, ὅπως τὰ ἐπλάσεν ἐκεῖνος ὁ ἐκτείνων τὴν εὐεργετικὴν του παλάμην καὶ δαψιλεύων ζωὴν ἐπὶ ἔρημον καὶ ἐπὶ λειμῶνα. Ἀλλ' ἡμεῖς—ὅχι ὁ ἄνθρωπος ὁ πολιτισμένος· ἡμεῖς—ὅχι ὁ ἄνθρωπος ὁ διδαχθεὶς νὰ σέβηται τὴν κτίσιν, ὅταν δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς συντή-

ρπσίν του, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ἄγριοι, οἱ βάρβαροι, ὀπλίζοντες τὴν βέβηλον χεῖρά των μὲ δύκτια καὶ σαγήνας, ἀπολύομεν τὰ ἀνόητα παῖδιά μας εἰς τοὺς ἀγροὺς, ἀντὶ νὰ τὰ πέμψωμεν εἰς τὰ σχολεῖα κατὰ τὸν νόμον, ἢ νὰ τὰ υποβάλωμεν εἰς ἐντιμον ἐργασίαν, ἐξ ἧς καὶ δι' ἧς μέλλουν νὰ διαπλάσθουν πολῖται χρηστοὶ—ἀφίνομεν τὰ παῖδιά ἀπὸ 8 ἐτῶν μέχρι τῶν 13, καὶ μάλιστα παῖδι τῶν πενομένων συμπολιτῶν μας, κατ' ἐξοχὴν παῖδιά ὀρφανὰ, νὰ περιφέρονται εἰς τε χέρσους καὶ εἰς καλλιεργημένους ἀγροὺς περὶ τῶν Ἀθηνῶν καθ' ὁμίλους μικροὺς, καὶ συμφετιρόμενα εἰς παντοίας καὶ ἀκατονομάστους κακοηθείας, νὰ σαγηνεύουν τὰ ἄθωα στρουθία, καὶ νὰ τὰ φέρουν πρὸς πώλησιν εἰς τὴν ἀγορὰν, διὰ νὰ χρησιμεύσουν εἰς ἀπάνθρωπον ἄθλημα τῶν νηπιῶν καὶ τῶν μωρῶν, διὰ δὲ τοῦ προϋόντος τῆς πωλήσεως νὰ πορισθῶσι τὰ μέσα μείζονος καὶ βαθυτέρας διαφθορᾶς. Ἐξ αὐτῶν τῶν παιδιῶν, τῶν σαγηνευτῶν τῶν μικρῶν καὶ ἄθωων στρουθίων, στρατολογοῦνται οἱ τολμηροὶ ἐκείνοι καὶ ἐπιδέξιοι νυκτοκλέπται, οἱ ἀναρριχώμενοι ὡς οἱ αἴλουροι τοὺς περιβόλους τῶν οἰκιῶν μας, καὶ ἐπισκεπτόμενοι καὶ λεηλατοῦντες τοὺς ὀρνιθῶνας καὶ τὰ πλυνητήριά μας.

Πολλάκις ἐν Πειραιεῖ, ὅπου ζῶμεν, ἡσθάνθημεν αἰμάσσουσιν τὴν καρδίαν μας εἰς τὴν θέαν τῶν μικρῶν ἐκείνων πλασμάτων, τὰ ὅποια, καθιερωμένα ἀπό τιττα καὶ αἶσιτα ἐν στενοῖς κλωβοῖς, διὰ τοῦ κλαυθμηροῦ καὶ διακεκομμένου τῶν ἡσυχίας ἐφαίνοντο ὡσεὶ ἐπαιτοῦντα παρὰ τοῦ θεατοῦ οἰκτιρῶν, ἄχ! καὶ ὀλίγον ἀέρα. Μὲ τὸν στεναγμὸν εἰς τὰ χεῖλη, ἐκάμφοθημεν πολλάκις ὑπεράνω τῶν ἀποτροπαίων ἐκείνων κλωβῶν, ἡγοράσαμεν ἀντὶ 5 καὶ 10 λεπτῶν πάντας τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον ἀπεδώκαμεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ζωὴν. Ἀμα ἀνοίγοντα τὰς πτέρυγας των πρὸς τὸν αἰθέρα τὸν γαλανόν, ἡκούομεν αὐτὰ τονίζοντα τὸν γλυκὺν ὕμνον τῆς ἐλευθερίας, καὶ τῇ ἀληθείᾳ πλέον ἢ ἀπαξ ἡσθάνθημεν τὸ βλέφαρόν μας νὰ ὑγρανθῇ ἀπὸ χαρὰν παιδικὴν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι. Τί εἶναι ἡ ἐλευθερία! Μᾶς θέλγει καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἄλογον κτίσιν! καὶ ὅμως ὥσανεὶ ἐπέπρωτο ἐν τῇ ἀρχηγόνῳ καθέδρᾳ αὐτῆς νὰ μετατρέπεται πολλάκις εἰς σκληρὰν εἰρωνίαν, βλέπομεν αὐτὴν ποδοπατομένην καθ' ἡμέραν ἐνώπιόν μας, καὶ οὐδεὶς ἡμῶν ἐκτείνει ἀντιλήπτορα χεῖρα, οὐδεὶς ἡμῶν αἰσθάνεται, ὅτι ἔχει καθῆκον ἐπιβεβλημένον εἰς πᾶσαν ἐξευγενισμένην ψυχὴν,—τὸ καθῆκον τοῦ νὰ ἐκτείνῃ χεῖρα ἀρωγὸν πρὸς τὴν πάσχουσαν κτίσιν, ἀδιάφορον ἂν ᾦναι λογικὴ ἢ ἄλογος, ζωικὴ ἢ φυτικὴ. Τίς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ βασιλεύῃ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ; Ἡ μήπως ὁ ἀνθρώπος δὲν συνειθίζεται ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἰς τὴν ἀπάνθρωπὴν καὶ τὴν σκληρότητα,

ὅπως εἰς τὴν εὐσπλαγγνίαν καὶ τὴν ἀγάπην; Ἀχ, λυπηθῆτε τὰ μικρὰ καὶ ἄθωα στρουθία! Ἀπαγορεύσατε, ὅπως εἶναι ἀπαγορευμένον ἀπανταχοῦ τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης, ἀπαγορεύσατε τὴν καταδίωξιν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ βάσανόν των. Ἀφετέ μας τὴν εὐχαρίστησιν, ὅταν διευθύνωμεν τὸ βῆμα εἰς τοὺς ἀγροὺς, νὰ τέρπεται καὶ ἡ ἀκοή καὶ ὄψις μας ἀπὸ τοῦς ἀθώους ψάλλτας τῆς ἐρημίας! Μὴ μᾶς εἴπητε ὡς ὁ κ. διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, τὸν ὁποῖον προχθὲς ἱκετεύσαμεν νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς πώλησιν τῶν μικρῶν στρουθίων, μὴ μᾶς εἴπητε, ὡς ὁ κ. διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, ὅτι δὲν ἔχει νόμον διὰ νὰ πράξῃ τοιοῦτον μικρὸν καλόν. Ἀλλὰ μήπως δὲν ἔχει νόμον ἐμποδίζοντα τὴν ἀργίαν καὶ τὴν κακοήθειαν; ¹

Θ. ΑΛΕΝΤΟΓΛΗΣ.

ΚΑΤΑΒΥΘΙΣΙΣ ΠΛΟΙΟΥ ΥΠΟ ΙΧΘΥΟΣ

Ἀμερικανικὴ ἐφημερὶς διηγεῖται ὡς ἐξῆς ναυάγιον πλοίου συμβάν ἐκ συρράξεως αὐτοῦ πρὸς ὑπερμεγέθη ἰχθύν πλησίον τῆς Νέας Γῆς.

Πρὸ ἐνὸς περὶ πλοῦ μηνὸς τὸ τρίστον νορβηγικὸν πλοῖον Columbia κατὰ τὴν 11ην ὥραν τῆς πρωῒς ἔπλεεν, ἐλαφρὰς πνεύσεως αὔρας, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν σύρσεων τῆς Νέας Γῆς, ὅτε αἰφνης φοβερὰ σύγκρουσις συνετάραξε τὸ πλοῖον, ὡς εἰ εἶχε προσαράξει εἰς ὕψαλον.

Ὁ πλοίαρχος ὑπωπτεύθη κατ' ἀρχὰς ὅτι προσέκρουσεν εἰς σκάφος ἄλλοτε ναυαγῆσαντος πλοίου, ἀλλὰ προκύψας ἐκ τοῦ καταστρώματος παρετήρησε λευκὸν τι σῶμα ἐπιπλέον παρὰ τὸ πλοῖον, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἢ το τεράστιος ἰχθύς ἀνεστραμμένος καὶ ἀκίνητος, ἐνῶ ὅλον τὸ περὶ ὕδωρ ἦτο ἐρυθρὸν ἐκ τοῦ αἵματός του. Μὴ διακρίνων ἐὰν ἦτο γιγάντιον κῆτος ἢ φάλαινα, διέταξε νὰ ἀνεγκύσωσιν αὐτὸ, ὅτε τὸ πλήρωμα εἰδοποίησεν αὐτὸν ὅτι τὸ πλοῖον ἐβυθίζετο.

Ἰδὼν καὶ ὁ ἴδιος τὸν προφανῆ κίνδυνον διέταξε νὰ ῥίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὰς λέμβους καὶ ἐγκατέλιπε τὸ πλοῖον, ὅπερ μετὰ μικρὸν ἐβυθίσθη. Ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ πρῶρα αὐτοῦ εἶχε συντριβῇ ἐκ τῆς συγκρούσεως. Ὡς τινὰς μετὰ τὸ γεγονός πλοῖον ὀλλανδικὸν συναντήσαν τοὺς ναυαγοὺς τῆς Columbia, δώδεκα τὸν ἀριθμὸν ὄντας, ἀνέλαβε καὶ περιέσωσεν αὐτοὺς.

K.

ΔΙΚΗ ΠΕΡΙ ΔΥΟ ΚΝΗΜΩΝ

Διασκεδαστικὴ δίκη γίνεται κατ' αὐτὰς ἐν τῇ Κολομβίᾳ τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Πρὸ ἐξ μηνῶν ὁ ἐνάγων προσβλήθη εἰς ὑπὸ δεινῆς ἀσθενείας ἡναγκάσθη νὰ ὑποστῇ τὴν ἀποτομὴν ἀμφοτέρων αὐτοῦ τῶν ποδῶν. Ὁ χειρουργὸς ὁ ἐκτελέσας τὴν ἀποτομὴν ἐνέκλεισε τοὺς πόδας ἐν μεγάλῃ φιάλῃ καὶ τοὺς

I. ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ὅ,τι ἀποκτᾶται ἐν τῇ ἀμαθείᾳ δὲν ἀποκτᾶται ἐν τῇ διαφθορᾷ. Ἡ ἀμαθεὶς μανθάνει, ἡ διαφθορὰ τίποτε δὲν ἀπομανθάνει ἀφ' ἑαυτῆς. Ἡ ἀμαθεὶς εἶναι σκότος, καὶ ἐν τῷ σκότει κινεῖσαι ψηλαφῶν, καὶ μετὰ τὸ σκότος ἐρχεται τὸ λυκαυγὲς, καὶ μετὰ τὸ λυκαυγὲς τὸ φῶς· ἀλλ' ἡ διαφθορὰ σὲ σύρει πρὸς τὰ κάτω ἐπὶ κλιτοῦ πεδίου· πῶς θὰ σταθῇς στερεὸς ἐπὶ τῶν ποδῶν σου, ἂν δὲν εὕρῃς στήριγμα ἀλλότριον καὶ ἀνεξάρτητον τῆς ἰδίας σου κινήσεως; (Ε. Α. Σίμος.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐγένοντο προτάσεις περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἀεροστάτων ὡς βοηθητικῶν μέσων ἐν ταῖς ἐρευναῖς τῶν κατὰ τὸν ἀρκτικὸν πόλον θαλασσῶν. Ἀφ' οὗ δὴλον ὅτι ἡ ἐπιστημονικὴ συνοδία φθάσῃ μέχρι τοῦ σημείου εἰς ὃ εἶνε δυνατόν νὰ φθάσῃ, κωλυομένη ὑπὸ τῶν ἀβάτων ἐπὶ καὶ ἀπεράντων πρὸς τὸν πόλον ἀκτῶν, θὰ ἀνυψοῖ ἀερόστατον πρὸς κατόπτεισιν τῶν περὶ, ἐὰν ὑπάρχῃ ἐλευθερία τις θάλασσα ἢ ἐὰν τοῦναντίον μετὰ τῶν ἀκτῶν τῆς Γροιλανδίας συνέχονται γαῖαι ἡπείρου τινός. Ἀλλ', ἐρωτῶσιν τινες, εἶνε δυνατόν νὰ εὐδοκίμησῃ τὰ ἀερόστατα κατὰ τὰ πολιὰ πλάτη; Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπαντᾷ ἀγγλος ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ (M. John Cheyne), προταθεὶς ὡς ἀρχηγὸς νέας τινὸς πρὸς τὸν ἀρκτικὸν πόλον ἐκδρομῆς, δι' ἐπιστολῆς καταχωρηθείσης ἐν τοῖς *Καιροῖς* τοῦ Λονδίνου, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰς ἐπομένους πολλοῦ λόγου ἀξίας λεπτομερείας.

«Μοὶ παρετήρησαν, λέγει, ὅτι ἡ καταστροφὴ τοῦ ἐν τῇ Ἐκθέσει τῶν Παρισίων ἀεροστάτου δυνατόν νὰ ἐπιδράσῃ ἐπιβλαβῶς ἐναντίον τοῦ σχεδίου περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἀεροστάτων κατὰ τὰς ἀρκτικὰς χώρας. Ὁφείλω παραχρῆμα νὰ διαδηλώσω ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον δύναται νὰ συμβῇ κατὰ τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι τὰ προτεινόμενα ἀερόστατα δὲν θὰ εἶνε ὡς τὰ τῶν Παρισίων προσδεδεμένα, ἀλλ' ἐλεύθερα καὶ κινούμενα ἐν τῷ ἀέρι ἀκωλύτως, ἐν ᾧ τὸ ἐν Παρισίοις ἐβλάβη καταπαλαῖσιν ἐναντίον σφοδροτάτου ἀνέμου, ὡς πλοῖον κατασυντριβόμενον κατὰ τῆς ἀκτῆς πρὸς ἣν τὸ ὤθησεν ἡ τρικυμία, ἀντὶ νὰ πλῆῃ ἐν ἀσφαλείᾳ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ωκεανοῦ. Ἐπειτα δὲ τὰ ἀερόστατα ταῦτα θὰ ἐργασθῶσι πρὸς ἐξέτασιν τοῦ πόλου τεσσάρων μόνον ὥρας, ἐν ᾧ τὸ τῶν Παρισίων εἰργάζετο ἀδιαλείπτως μῆνας πολλοὺς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Ἐκθέσεως».

Ἡ «Ἐφημερὶς τοῦ Γράτς» ἐγράφεν ἐσχάτως: «Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πρακτικοῦ ἱατροῦ Μωζερ αἰλουρος ἔτεκεν ἀρτίως πολλὰ, ἔδειξεν ὅμως μεγάλην ἀποστροφήν πρὸς τὸ νεώτατον τῶν νεο-

ἀπέστειλε δῶρον εἰς τὸ ἱατρικὸν Μουσεῖον. Ὁ ἀσθενὴς νομίζων ὅτι οἱ πόδες του ἐτάφησαν, ἦτο ἡσυχος· ἀλλὰ μαθὼν μετ' ὀλίγον ὅτι ἦσαν ἐκτεθειμένοι ἐν τῷ Μουσείῳ, εἶπε καὶ τὸν ἔφερον ἐκεῖ. Μετὰ μεγίστης δὲ ἐκπλήξεως εἶδε καὶ τοὺς πόδας του καὶ ἀνέγνωσε τὸ ἐπὶ τῆς φιάλης δελτίον, ἐφ' οὗ ἦτο ἐπιγεγραμμένον τὸ ὄνομά του, ὅτι δὴλα δὴ εἰς αὐτὸν ἀνῆκον οἱ πόδες. Δικαίως δὲ ἡ ἀδίκως νομίσας ὅτι ἡδύνατο νὰ ἀπαιτήσῃ αὐτοὺς, ἀνέθεσε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τινὰ δικηγόρον καὶ κατ' αὐτὰς διαζέται.

**

Γινώμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιού.]

284.

Ἐπάρχουσιν ἄνθρωποι κακοὶ, οἵτινες ἤθελον εἶσθαι ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνον, ἐὰν ἐστεροῦντο πάσης ἀγαθότητος.

285.

Τὴν μεγαλοψυχίαν ἀρκούντως δρίζει αὐτὸ αὐτῆς τὸ ὄνομα. Δύναται τις ὅμως νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸν μεγαλόψυχον ἐλαύνει ὁ ὀρθὸς τῆς ὑπερηφάνειας νοῦς καὶ ἡ εὐγενεστέρα ἐπαίνων ἐπιθυμία.

286.

Ἀδύνατον εἶναι νὰ ἀγαπήσῃ τις ἐκ δευτέρου ὅ,τι ἀληθῶς ἔπαυσε νὰ ἀγαπᾷ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἱερεὺς χωρίου τινὸς ἐξηγῶν τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἡμέρας Κυριακῆς τινὰ εἶπεν ὡς ἐξῆς τὸ περιεχόμενον τοῦ εὐαγγελίου: Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ πέντε χιλιάδας ἄρτους ἐχόρτασεν ἐν τῇ ἐρήμῳ πέντε ἀνθρώπους.

«Μωρὲ μεγάλο πρᾶγμα! Ἀμ' αὐτὸ τὸ ἔκαμνα καὶ ἐγώ, ὑπέλαβέ τις τῶν χωρικῶν διακρινόμενος ἐπὶ αὐθαδείᾳ.

Ὁ ἱερεὺς ἐννοήσας τὸ λαθὸς του δὲν εἶπε λέξιν.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ ἱερεὺς διορθῶν τὴν ἀποτυχίαν του, ἔθεσε τὰ μηδενικά εἰς τὴν θέσιν των καὶ μετ' εἰρωνείας ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν αὐτὸν χωρικόν:

— Αἶ, τῷ λέγει, τὸ ἔκαμνες καὶ σύ;

— Διὰ τί ὄχι; ἀπεκρίθη ὁ ἀδιόρθωτος χωρικός. Ὡς τὸ ἔκαμνα, δέσποτά μου, μὲ τὰ περυσινὰ περισσεύματα.

* *

— Ἡ κυρία Α εἶνε τῷ ὄντι ὑπανδρος;

— Βεβαίως.

— Ἐν τούτοις οὐδέποτε ἤκουσα νὰ γίνεαι λόγος περὶ τοῦ κ. Α.

— Ἡ σύζυγός του κάμνει ἀρκοῦντα θόρυβον διὰ δύο.

Τῷ 1877 ἐπὶ 100 γεννήσεων ἐγεννήθ. ἐν Ἑλλάδι 1.48 νόθα.

γνῶν καὶ ἐπανειλημμένως τὸ ἐδίωξεν ἐκ τῆς φωλεᾶς της, ὡσάντις ὁ οἰκοδεσπότης τὸ ἐκόμισε πρὸς τὴν μητέρα του. Ὁ ἱατρὸς ἐκόμισε τὴν μικρὰν γαλῆν πρὸς κύνα ἀρτίως τεκοῦσαν, αὕτη δὲ τὴν ἐδέξατο ἀθορύβως, τὴν ἐγαλούχησε καὶ περιέθλαψεν ὡς ἴδιον τέκνον καὶ ἐφάνη χαίρουσα ἐπὶ ταῖς παιδιαῖς αὐτῆς. Ἡ γαλῆ, ἡ τραφεῖσα διὰ γάλακτος κυνείου, ἀποστρέφεται τὴν φυσικὴν μητέρα ὅσον ἀγαπᾷ τὴν θετήν· βλέπουσα δὲ ἄλλας γαλάς, στρέφει τὰ νῶτα ἢ λαμβάνει θέσιν ἀμυντικὴν, οἷαν λαμβάνουσιν αἱ γαλαῖ ἐναντίον τῶν κυνῶν.

Ἡ αὐτοκράτειρα τοῦ Μεξικοῦ Καρλότα, ἡ δυστυχὴς χήρα τοῦ Μαξιμιλιανοῦ, διατρίβει νῦν ἐν Βελγίῳ ἐν τῷ πύργῳ Βουσσώ. Ἡ παραφροσύνη της εἶναι νῦν τοσοῦτον ἥρεμος καὶ ἀκίνδυνος, ὥστε καταλείπεται αὐτῇ ἀφόβως πλήρης ἐλευθερία. Πρὸ μικροῦ ἐπεσκέφθη ἐποχουμένη μεθ' ἑνὸς ὑπασπιστοῦ της τὰ περίχωρα τοῦ πύργου. Χαρακτηριστικὸν σύμπτωμα τῆς νοσητικῆς της καταστάσεως εἶνε ὅτι περὶ ἑαυτῆς ὁμιλεῖ οὐχὶ πρωτοπροσώπως ἀλλὰ τριτοπροσώπως. Καθ' ὁδὸν συνδιαλέγεται εὐμενῶς μετὰ πάντων καὶ ἐνδιαφέρεται εἰς τὰς διδομένας αὐτῇ ἐξηγήσεις. Πάντες ἐπιτηδεύουσιν ἄκρον σεβασμὸν πρὸς τοὺς λόγους της. Ἀγαπᾷ τὴν αὐλικὴν ἐθυμοτυπίαν, καὶ τὸ γεῦμα παρατίθεται μεθ' ἧς ἐν Μεξικῷ πομπῆς. Μετ' αὐτῆς συγγευματίζει ὁ αὐλάρχης, ὁ ἱερεὺς, ὁ ἱατρὸς καὶ αἱ κυρίαι τῆς τιμῆς. Βίσερχομένη εἰς τὸ ἐστιατόριον χαιρετίζει πάντας, κάθεται καὶ νεύει καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους νὰ καθίσωσι. Τρώγει μετ' ὀρέξεως καὶ παίζει δεξιῶς τὸ κλειδοκύμβαλον. Ἐκτὸς ἰδιοτροπιῶν τινων ὡσάντις ἀναμνησθῇ τῶν περιπετειῶν τοῦ Ὀλιβεροῦ παρελθόντος, ὁ βίος της εἶνε εὐχάριστος καὶ ἡσυχος.

Ὁ φεβρουάριος τοῦ προσεχοῦς δισέκτου ἔτους θὰ ἔχῃ πέντε κυριακάς· συμβαίνει δὲ τοῦτο τρίς ἀνὰ πᾶσαν ἑκατονταετηρίδα, ὁπόταν δηλαδὴ ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία τοῦ βραχυτάτου τῶν μηνῶν ᾖ ἡμέρα κυριακή.

Ἐπ' ἐσχάτων τὰ Μεγάλα Ἑοργαστήρια τοῦ Λούβρου, ἐν Παρισίοις, ἀνακαινισθέντα ἠνεώχθησαν εἰς τὸ δημόσιον. Αἱ νέαι αἰθούσαι ἔχουσιν ἑκτασιν ἑνὸς χιλιομέτρου. Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐπεσκέφθησαν τὸ τεράστιον κατὰστημα 61,921 θαμῶνες, ἀγοράσαντες ἐν συνόλῳ ἐμπορεύματα ἀξίας 1,135,382 φράγκων. 400 χιλιάδες φράγκα εἰσεπράχθησαν ἐκ τῆς πωλήσεως μεταξωτῶν, 35,000 ἐκ τῆς πωλήσεως τεχνητῶν ἀνθῶν, 7,000 ἐκ τῆς πωλήσεως ἀλεξιβροχίων καὶ 25,000 ἐκ τῆς πωλήσεως περιλαιμίων. Τὴν πρώτην ἐλήφθησαν 4,821 γράμματα. Ὡς παραρτήματα τῶν ἐργαστηρίων ὑπάρχουσι σταῦλοι μεθ' 100 ἵππων καὶ 30 ἄμαξων, δι' ὧν μεταφέρονται τὰ ἐμπορεύματα εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἀγοραστῶν.

Πρὸς ἀποσώδην τῶν κινδύνων, οὓς πολ-

λάκις κινδυνεύουσιν οἱ ὀγούμενοι ἐφ' ἁμαξῶν ἢ ἵππων ἀφηνιαζόντων, ὁ ἐν Βερολίνῳ ἵπποδασκτῆς Βροζόβσκις ἐπενόησε δύο ἀπλουστάτας μηχανὰς ἢ μάλλον ἀσφαλιστικούς ἱμάντας, δι' ὧν ἀμέσως ἀνακόπτει τὴν περαιτέρω πορείαν τῶν ζώων. Διὰ τοῦ μὲν κωλύεται ἡ ἀναπνοὴ τοῦ ἵππου, διὰ τοῦ δὲ ἡ ὁρᾶσις αὐτοῦ· ὅταν ὁ ἀναβάτης ἢ ἀρματηλάτης νοήσῃ τὸν κίνδυνον, ἀρκεῖ νὰ ἐλκύσῃ ὀλίγον τὸν περὶ τὸ μέτωπον ἢ τὸν τράχηλον τῶν ἵππων ἱμάντα καὶ ὁ κίνδυνος ἐκλείπει.

Πίθηκος ἀποδράς πιθανῶς ἐκ τοῦ ζωολογικοῦ κήπου τῆς Δρέσδης καὶ πλανώμενος ἐν τινι δάσει, ἀναγκασθεὶς, φαίνεται, ὑπὸ τῆς πείνης, ὥρμησε κατὰ γυναικὸς κομιζούσης ἐκ τοῦ χωρίου εἰς τὴν πόλιν κύνιστρον περιέχον βούτυρον καὶ τυρία. Ἀρπάσας δὲ ἐν τυρίῳ καὶ ὀλίγον βούτυρον ἠτοιμάζετο νὰ πέλθῃ. Ἀλλ' ἡ γυνὴ ἀντὶ νὰ εὐχαριστηθῇ διὰ τὸ διακριτικὸν τοῦ ἄρπαγος, ὥρμησε καὶ αὕτη νὰ σώσῃ τὸ ἄρπαγόν. Ἐκεῖνος λοιπὸν ὀργισθεὶς ἀνατρέπει τὸ κύνιστρον, ἀρπάζει ὅσα ἡδύνατο ἐκ τῶν τυρίων καὶ καταπατήσας τὸ ὑπόλοιπον ἀπῆλθε φέρων τὴν λείαν του.

Κατὰ περίεργον παρατήρησιν τὰ σιδηρόφρακτα πλοῖα οὐδέποτε προσεβλήθησαν ὑπὸ κεραυνοῦ, καὶ τοῦτο διότι διατελοῦσιν εἰς ἀδιάλειπτον σχέσιν πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἡλεκτρισμὸν καὶ τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ. Ὡστε εἶνε τέλεια ἀλεξικέραυνα.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν τῆς Ἱταλίας ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ ταχυδρομεῖον περὶστερῶν καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον νὰ ιδρύσῃ ἐν Ἀγκώνῃ κατὰ πρῶτον σταθμὸν 500 περιστερῶν πρὸς μετακόμισιν ἐπιστολῶν, καὶ ἂν ἡ πρώτη αὕτη ἀπόπειρα εὐδοκιμήσῃ, θὰ ἀναβιβασθῇ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς 2,000 καὶ θὰ συστηθῶσι καὶ ἄλλοι σταθμοὶ εἰς διάφορα μέρη.

Τῷ 1877 ἐγένοντο ἐν Ἑλλάδι 9,472 γάμοι.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐγχετε φίλον, ὅστις ἔχει τὴν ἀδυναμίαν νὰ δανείζεται, ἐνῷ σὺς ἔχετε τὴν ἀδυναμίαν νὰ μὴ δανείζεσθε—καὶ ἰδίως εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες ἔχουσι τὴν ἀδυναμίαν νὰ μὴ ἐπιστρέψωσι τὰ δανειζόμενα. Ὁ φίλος σας αὐτὸς σὰς ἀπαντᾷ ἡμέραν τινὰ καθ' ὁδόν:

— Δάνεισέ μου, φίλε μου, σὰς λέγει, δέκα δραχμάς.

— Λυποῦμαι, φίλτατε, ἀλλὰ δὲν ἔχω ἐπάνω μου...

— Εἰς τὸ σπῆτι;...

— Εὐχαριστῶ, εἶνε ὅλοι καλὰ!

Στρέφετε τὰ νῶτα καὶ ἀπαλλάττεσθε.